

Onko Helsingin Sanomien eduskuntavaaliuutisointi tasa- puolista? Tarkastelussa vihreät ja perussuomalaiset.

Maija Koivisto

Tekijä(t) Maija Koivisto	
Koulutusohjelma Journalismin koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Onko Helsingin Sanomien eduskuntavaaliuutisointi tasapuolista? Tar- kastelussa vihreät ja perussuomalaiset.	Sivu- ja liitesivumäärä 41 + 2
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkitaan Suomen suurimman sanomalehden Helsingin Sanomien eduskuntavaaliuutisoinnin tasapuolisuutta kevään 2019 eduskuntavaaleissa. Tutkimus toteutetaan kahden esimerkki puolueen, perussuomalaisen ja vihreiden kautta.</p> <p>Tutkimuskysymykseni on, onko Helsingin Sanomien eduskuntavaaliuutisointi tasapuolista. Lisäksi pyrin vastaamaan opinnäytetyössäni siihen, miten lehden uutisoinnin tasapuolisuus tai epätasapuolisuus ilmenee.</p> <p>Tutkimuksen aineisto koostuu 20 Helsingin Sanomien paperilehdessä julkaistusta jutusta, joista yksi oli julkaistu 30.3. ja loput 19 juttua 1.–14.4.2019. Analysoin aineistoani sisällönanalyysin keinoin. Tutkimus on pääosin laadullinen, mutta hyödynsin siinä myös määrällisiä menetelmiä.</p> <p>Aloitin tutkimukseni laskemalla, kuinka monessa uutisessa puolueet on mainittu. Lisäksi laskin, kuinka monta kertaa puolue on mainittu seurantajakson uutisissa. Kumpikin puolueista oli mainittu aineiston 20 uutisesta 18:ssä. Ero puolueiden välillä nousi toisessa osiossa, sillä aineistoni uutisissa vihreät oli mainittu 88 kertaa ja perussuomalaiset 142 kertaa.</p> <p>Tämän jälkeen analysoin tarkemmin aineistostani 12 uutista sekä erikseen puolueiden puheenjohtajien haastatteluita vertailevasti. Valikoin uutiset analyysiin sillä perusteella, että niiden sisällössä oli jotakin mielenkiintoista.</p> <p>Loppupäätelmissäni totean, että lähes kaikki tutkimuksen aineistoon kuuluneet jutut käsitelivät eduskuntavaaleja todella yleisellä tasolla perehtymättä puolueisiin sen tarkemmin. Uutisten sisältö perustui usein johonkin dataan, kuten tilastoihin, gallupeihin tai ehdokkaiden vaalikonevastauksiin.</p> <p>Mielestäni Helsingin Sanomien eduskuntavaaliuutisointi näyttäytyi aineistoni perusteella tasapuolisena, sillä juttujen ote oli uutisellinen ja neutraali ja aineistosta puuttui lähes kokonaan toimittajien sanallinen arvio koskien ehdokkaiden suoritusta tai ulkoista olemusta.</p>	
Asiasanat objektiivinen journalismi, politiikan journalismi, perussuomalaiset, vihreät, Helsingin Sanomat, eduskuntavaalit	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Tietoperusta.....	4
2.1	Objektiivinen journalismi.....	4
2.1.1	Mitä on objektiivinen journalismi?	4
2.1.2	Miksi journalismin tulisi olla objektiivista?	5
2.2	Politiikan journalismi.....	6
2.2.1	Politiikan journalismi yleisesti.....	6
2.2.2	Politiikan journalismi vaalien alla.....	8
2.3	Uutinen	10
2.4	Helsingin Sanomat	11
2.5	Vihreä liitto.....	12
2.6	Perussuomalaiset.....	13
2.7	Eduskuntavaalit	13
3	Tutkimusmenetelmästä	15
3.1	Aineistonkeruu ja tutkimuksen rajaus.....	15
3.2	Aineiston analyysimenetelmät.....	17
4	Aineiston analyysi.....	19
4.1	Puolueiden maininnat seurantajakson uutisissa	19
4.2	Analyysi seurantajakson uutisista	21
4.3	Analyysi puoluejohtajien henkilöhaastatteluista	28
5	Tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset.....	31
5.1	Tutkimuksen tulokset.....	31
5.2	Johtopäätökset	32
6	Pohdinta	34
6.1	Tutkimuksen uskottavuus ja yleistettävyys.....	34
6.2	Oman oppimisen arviointi.....	35
6.3	Aiheita jatkotutkimukselle	36
7	Lähteet.....	38
8	Liitteet	42
	Liite 1. Tutkimuksen aineiston uutiset.....	42
	Liite 2. Puolueiden maininnat aineiston uutisissa	43

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan Suomen suurimman sanomalehden Helsingin Sanomien eduskuntavaaliuutisoinnin tasapuolisuutta kevään 2019 eduskuntavaaleissa. Tutkimus toteutetaan kahden esimerkkipuolueen, perussuomalaisten ja vihreiden kautta.

Tutkimuskysymykseni on, onko Helsingin Sanomien eduskuntavaaliuutisointi tasapuolista. Lisäksi pyrin vastaamaan opinnäytetyössäni siihen, miten lehden uutisoinnin tasapuolisuus tai epätasapuolisuus ilmenee.

Helsingin Sanomat määrittää periaatelinjassaan olevansa ”sitoutumaton päivälehti, joka pyrkii edistämään ja vahvistamaan kansanvaltaisuutta, yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja mielipiteen vapautta. Tehtävänsä lehti toteuttaa ensisijaisesti tasapuolisen, nopean ja luotettavan uutisvälityksen avulla.” (Helsingin Sanomien periaatelinja.)

Median puolueettomuutta pidetään Suomessa tärkeänä, mutta sen näennäisestä puolueettomuudesta huolimatta aihe herättää paljon keskustelua, etenkin vaalien alla. Oman kuplansa sisältä on helppo nähdä tietyn median sanoma joko omaa kannan mukaiseksi tai siitä poikkeavaksi. Myös Helsingin Sanomien puolueettomuutta kyseenalaistetaan usein.

Median vaikutus ihmisten mielipiteisiin ja äänestyskäyttäytymiseen on ajankohtainen keskustelunaihe. Esimerkiksi Yhdysvaltain presidentinvaalien 2016 ympärillä on vellone keskustelu mahdollisesta informaatiovaikuttamisesta vaalikampanjoinnin aikana. Aalto-yliopiston kyberturvallisuuden professori Jarno Limnéll (Limnéll 7.10.2017) on todennut, että nykypäivänä informaatiovaikuttaminen keskittyy yhä enemmän ihmisten mielikuviin vaikuttamiseen. Se voi tarkoittaa esimerkiksi sellaisten huhujen levittämistä, joilla pyritään heikentämään luottamusta vaaleihin.

Keskustelu median vaikutuksesta on kuitenkin jatkunut oikeastaan jo vuosikymmeniä, ja vaikutustutkimus on pyrkinyt tutkimaan tätä ilmiötä. Klapperin tutkimus (1969, Kunelius, Noppari & Reunanen 2010, 50) toteaa, että joukkoviestintävälineet kykenevät jossain määrin vahvistamaan ihmisten mielipiteitä, mutta eivät muuttamaan niitä. Tämä tulos ei kuitenkaan lopettanut median vallasta ja vastuusta käytävään keskustelua.

McCombsin ja Shaw'n agenda setting -teoria (1977, Pernaa & Railo 2012, 33) määrittää, että journalistinen julkisuus ei voi määrittää ihmisten mielipiteitä, mutta sillä on vaikutus siihen, mistä asioista ihmisillä on mielipiteitä. Pernaa ja Railo (2012, 33) toteavatkin, että

puolueiden ja vaaleissa ehdolla olevien kannalta on olennaista, mitä vaalijulkisuus käsittelee. Kunelius (2003, 142) toteaa journalismin kykenevän kääntää ihmisten huomion tiettyihin kysymyksiin tai ongelmiin. Tästä seuraa Kuneliuksen mukaan eräänlainen kehä, sillä yleinen mielipide, usein journalismin vaikuttamana, vaikuttaa olennaisesti poliittisiin päätöksiin.

Myös kehystämisen käsitteen kautta (Reese ym. 2001; Jamieson & Capella 1997, teoksessa Kunelius ym. 2010, 50) on tutkittu sitä, onko medialla vaikutusta yleisön ajatuksiin. Voidaankin todeta, että viime vuosina usko siihen, että medialla on laaja merkitys yleisön mielipiteiden muokkaajana sekä päätöksentekoa kehystävänä voimana, on kasvanut (Kunelius ym. 2010, 50).

Median yhteiskunnallista valtaa lisää se, että medialla on valtaa määrittää aiheensa ja sitä kautta se, mitä mediassa käsitellään. Seppänen ja Väliverronen (2013, 184) summaavat viestinnän tutkimuksen korostavan usein sitä, että medialla on mahdollisuus päättää sekä mitä julkisuuteen tuodaan että millä tavoin. He kuitenkin korostavat myös sitä, että monet säädökset, kuten lait ja normit, vaikuttavat mediajulkisuuden sisältöön. Herkmanin (2011, 12) mukaan poliittisen viestinnän parissa toimivat henkilöt painottavat median aktiivista roolia politiikan asialistan määrittämisessä.

Perinteisesti journalistiseen kulttuuriin on kuulunut ajatus tasapuolisuudesta. Tasapuolisuusvaatimuksen mukaan julkistettavaan asiaan liittyvät erisuuntaiset näkökannat on tuotava esiin samalla kertaa. Erityisesti uskottavasti esiintyvillä sitoutumattomilla joukkoviestintävälineillä on katsottu olevan erityinen tarve näyttäytyä tasapuolisena. (Kuutti 2012, 190.)

Tässä opinnäytetyössä Helsingin Sanomien uutisoinnin tasapuolisuutta pyritään tutkimaan eduskuntavaaliuutisoinnin aikana kerättyä uutisaineistoa analysoimalla. Aineiston analyysin perusteella siitä voidaan toivottavasti tehdä tulkintoja, joista voi tehdä jonkinlaisia loppupäätelmiä siitä, minkälaista Helsingin Sanomien eduskuntavaaliuutisointi on ollut.

Tavoitteena olisi saada tietoa siitä, käsiteltiinkö jompaakumpaa puolueista, vihreitä tai perussuomalaisia, enemmän tai positiivisemmassa valossa kuin toista. Näin pystyttäisiin vastaamaan kysymykseen siitä, onko Helsingin Sanomat päässyt periaatelinjassaan määriteltyyn tavoitteeseen siitä, että sen uutisointi on tasapuolista.

Jos uutisointi puolueiden välillä ei ole nähtävästi tasapuolista, tästä voidaan vetää johtopäätös, että sanomalehden pyrkimys tasapuolisuuteen ei ole toteutunut. Asia on yhteiskunnallisesti merkittävä, sillä media toimii osana valtajärjestelmäämme (Herkman 2011). Tutkimuksen yhteiskunnallista merkittävyyttä lisää myös se, että tutkimuksen kohteena on Suomen suurin sanomalehti.

2 Tietoperusta

Tässä luvussa perehdyn tarkemmin opinnäytetyöni keskeisiin aihealueisiin, objektiiviseen journalismiin sekä politiikan journalismiin. Lisäksi avaan muita opinnäytetyöni kannalta keskeisiä käsitteitä.

2.1 Objektiivinen journalismi

2.1.1 Mitä on objektiivinen journalismi?

Journalistisessa käytännössä on vakiintunut normiksi objektiivisuuden ihanne, jossa toimittaja pyrkii raportoimaan asioista ilman henkilökohtaisia kytkeitä, asenteita tai näkemyksiä (Kuutti 2015, 12). Alun perin 1900-luvun alussa ihanne objektiivisuudesta liitettiin alan ammattimaistumiseen (Niemi 2018, 28).

Jörgen Westerståhl (1983, Kuutti 2015, 12–13) jakaa objektiivisuuden joukkoviestinnässä neljään osatekijään: totuudellisuuteen, olennaisuuteen, tasapuolisuuteen ja neutraaliuuteen. Kaksi ensimmäistä näistä muodostavat toisen objektiivisuuden päähaaroista, asiallisuuden. Kaksi jälkimmäistä taas toisen päähaaran, puolueettomuuden. Voidaan siis ajatella, että ideaalin mukaan puolueettoman lehden, kuten Helsingin Sanomien, tulisi uutisoinnissaan olla sekä tasapuolinen että neutraali.

Toisaalta objektiivisuuteen pyrkiminen voi olla haastavaa. Dunwoody (2005, Kuutti 2015, 13) on kritisoinut tätä journalismin objektiivisuuspyrkimystä siitä, että toimittajat toistavat joka tapauksessa lähteidensä näkemyksiä. Joidenkin näkemysten mukaan objektiivisuus joukkoviestinnässä on jo saavutettu, joidenkin mukaan siihen ei koskaan voida päästä, mutta sitä voidaan pitää tavoiteltavana ihanteena (Kuutti 2012, 137).

Myös Kunelius (2003, 143) nostaa esiin tämän agenda setting -teoriaan perustuvan ajatuksen siitä, että journalismi tulee välittäneensä eteenpäin yleisölle jatkuvasti rutiinilähteidensä, kuten viranomaisten, poliitikkojen ja tutkijoiden määrittämää median asialistaa. Tämä asialista muodostuu kuin vahingossa, kun journalismi harjoittaa rutiinejaan haastatteleamalla usein näitä samoja, objektiivisena pidettyjä lähteitä. (Kunelius 2003, 143.)

Myös Niemi (2018, 82) toteaa, että nykypäivänä ajatusta objektiivisesta journalismista on haastettu. Paitsi se, että toimittajien omat lähtökohdat vaikuttavat heidän tuottamaansa journalismiin, myös useat alan käytännöistä sekä ympäristötekijät tuovat poliittisia arvoja osaksi journalistista prosessia (Niemi 2018, 82).

Aki Petteri Lehtinen (2016, 35) on tarkastellut eri maiden journalistien ohjeita ja tullut siihen tulokseen, että objektiivisuus ymmärretään vähintään seitsemässä eri merkityksessä. Näitä ovat todellisuuden ominaisuus, journalistilta odotettu ominaisuus, faktojen ominaisuus, journalistisen esityksen ominaisuus, journalistisen instituution ominaisuus ja journalistisen tiedonhankinnan menetelmän ominaisuus. Lisäksi Lehtisen mukaan objektiivisuus samaistetaan ihanteena tarkkuuden, uskottavuuden, reiluuden, riippumattomuuden, tasapuolisuuden, puolueettomuuden ja läpinäkyvyyden kanssa.

Keskeistä onkin juuri pyrkimys objektiivisuuteen. Maarit Jaakkola (2013, 19) toteaa, että vaikka havainnointi onkin aina subjektiivista eikä täyttä objektiivisuutta voida koskaan saavuttaa, journalistin pyrkimyksenä on luoda asioista mahdollisimman tasapuolinen ja vääristymätön kuva.

2.1.2 Miksi journalismin tulisi olla objektiivista?

Lehtinen (2016, 36) nostaa esiin useita seikkoja, jotka osoittavat, miksi objektiivisuudella on tärkeä rooli journalismin käytännössä. Lehtisen mukaan demokraattinen keskustelu edellyttää julkista ja mahdollisimman objektiivista keskustelua, jotta subjektiiviset näkökulmat eivät hallitsisi politiikkaa. Objektiivisuus on myös journalismin erityispiirre, joka erottaa sen yhteiskunnasta muista toimijoista, joilla on erilaisia agendoja ajettavanaan. (Lehtinen 2016, 36.)

Lisäksi Lehtinen toteaa yleisön odottavankin journalismilta juuri uskottavuutta ja luotettavuutta. Median moniäänisyyttä arvioidessa näitä voidaan peilata ainoastaan objektiivisia kriteereitä vasten. Neljäntenä asiana Lehtinen nostaa esiin sen, että objektiivisuutta pidetään journalismin ideaalina, joka asettaa eettisiä rajoitteita muun muassa journalistisille valinnoille. (Lehtinen 2016, 36.)

Jorma Mäntylän (2008, 61) mukaan suomalaisen journalistietiikan ihanteena voidaan edelleen pitää totuudellisuutta ja objektiivista tiedonvälitystä. Mäntylä nostaa esiin viestintäalalla käytävän keskustelun objektiivisuuden vanhanaikaisuudesta ja siitä, että tämä objektiivisuuden periaate olisi suorastaan sanan- ja ilmaisunvapauden rajoittavaa.

Mäntylä (2008, 62) kuitenkin kysyy, olisiko journalismi enää journalismia, jos totuudellisuuden tai objektiivisuuden periaatteista luovuttaisiin. Hän myös kyseenalaistaa, mitä eettistä normistoa journalismissa tällöin käytettäisiin. Suomenkielisissä Journalistin ohjeissa ei kuitenkaan varsinaisesti mainita nykyäänkään sanaa ”objektiivisuus”.

Kuutin (2012, 137) mukaan uutisvälitys on usein kytkeytynyt erilaisiin taloudellisiin ja ideologis-poliittisiin eturistiriitoihin. Tällöin objektiivisuus saattaa uhata parhaillaan vallitsevia arvoja ja etuja. Nykypäivänä myös tarve uutisvälityksen nopeuteen saattaa aiheuttaa sen, että asiatietojen luotettavuudesta tingitään. (Kuutti 2012, 137.)

Niemen (2018, 106) haastatteleminen toimittajien mukaan objektiivisen tai objektiivisuuteen pyrkivän journalismin tärkeimpiä kriteerejä ovat perusteellinen taustatyö, perehtyminen ja tasapuolisuus. Niemen mukaan tasapuolisuudella ei kuitenkaan tarkoiteta sitä, että kaikista poliittisista toimijoista kirjoitettaisiin täsmälleen saman verran, vaan jos aiheutta juttulle on, sellaisia tuleekin kirjoittaa.

Pierre Bourdieu (1996, Lehtinen 2016, 31) taas on listannut asioita, jotka syövät useimpien journalismin luotettavuutta. Näitä ovat esimerkiksi kiire, yksinkertaistaminen, kilpailijoiden kopioiminen, salatut ennakkoluulot, toimijoiden yksimielisyys, yleisömäärän maksimointi, sensaatiohakuisuus, liian tiiviit yhteydet median omistajiin, kyynisyys ja itsesensuuri.

Voidaankin todeta, että täyteen objektiivisuuteen pyrkiminen journalismissa on mahdotonta, sillä jokainen toimittaja käyttää tahtomattaankin omia, subjektiivisia näkökulmiaan niin aiheen valinnassa kuin jutun kirjoittamisessakin. Tietystä journalismin objektiivisuuden ihanteesta voisi kuitenkin olla hyvä pitää kiinni nyky-yhteiskunnassa, jotta journalistien tuottama ammattimainen sisältö erottuisi edelleen lisääntyvästä määrästä kansalaisten tuottamaa ei-journalistista sisältöä.

2.2 Poliitiikan journalismi

2.2.1 Poliitiikan journalismi yleisesti

Hemánuksen mukaan journalismi määritellään perinteisesti ajankohtaisten, faktapohjaisten joukkotiedotussanomien tuottamiseksi (1989, 21, Mäntylä 2008, 62). Poliitiikan journalismi taas on journalismin alalaji, jossa keskitytään politiikkaan. Kaikista kapeimmillaan politiikan journalismi on esimerkiksi eduskunnan ja hallituksen seuraamista, mutta laajemmassa käsityksessä se voi käsitellä mitä tahansa yhteiskuntaan liittyvää (Heikkilä 1998, 74–75).

Poliittisen journalismin synty ajoittuu 1700-luvun loppupuolelle, kun valtaan pääsi liberaalinen sananvapauskäsitys. Tämän seurauksena lehdistöä alettiin käyttää poliittisena välineenä. Lehdistö toimi hyvänä välineenä muun muassa poliittisten liikkeiden yhteen kokoamisessa sekä ajatusten levittämisessä. (Kunelius 2003, 64.)

Tätä 1700-luvun poliittista lehdistöä ei kuitenkaan voi verrata nykyaikaiseen. 1800-luvun alulla alkanut journalismin kaupallistuminen merkitsi sitä, että poliittisuus sai väistyä lehdistössä mahdollisimman puolueettomasti ja neutraalisti esitettyjen faktojen tieltä. Samalla lehdistö alkoi korostaa entistä enemmän riippumattomuutta niin valtiovallasta kuin poliittisista näkökannoistakin. Samaan aikaan alkoi syntyä tietotoimistoja, jotka vastasivat myös poliittisten lehtien tarpeisiin kertoa uutisia neutraalilla sävyllä. (Kunelius 2003, 67–68.)

Vaikka poliittinen puhe menetti muutoksen jälkeen paikkansa tärkeimpänä uutisaiheena, se ei kuitenkaan poistunut kokonaan journalismin aihealialta. Näkökulma politiikasta vaihtui poliittisen toimijan tai ryhmän suunnasta suureen yleisöön. Poliittiset toimittajat ovatkin nyt politiikan toimittajia. (Kunelius 2003, 68.)

Toimittajien ammatti-identiteettiä sekä ammatillista toimintaa määrittävät usein tietyt arvot ja traditiot. Länsimaissa toimittajien traditioon on kuulunut perinteisesti tärkeitä yhteiskunnallisia tehtäviä. Näitä on esimerkiksi tasapuolisen tiedon välittäminen sekä valtaapitävien valvominen. (Pitkänen 2009, 79.)

Politiikan toimittajien tehtävänä pidetään usein vallankäyttäjistä kertomista riippumattomalla ja kriittisellä otteella. Erkki Railon (2009, 31) mukaan eräänlaisena politiikan journalismin ideaalina voidaankin pitää sitä, että sen tehtävänä on kritisoida vallankäyttäjää ja ottaa käsittelyyn koko yhteiskuntaa koskevia asioita. Myös Markku Heikkilä (1998, 81) nostaa politiikan journalismin ihanteeksi riippumattomuuden. Tärkeää on myös olla perillä yhteiskunnan rakenteista, lainsäädännöstä ja valtasuhteista (Heikkilä 1998, 81).

Väliveronen ja Kunelius (2009, 227) tutkivat politiikan uutissivuja analysoimalla sitä, miten suomalainen poliittinen journalismi on kehittynyt 1960-luvulta tähän päivään. Tutkimuksessa paljastui, että poliittinen journalismi on pitänyt jo 1960-luvulla vakiintuneen neutraalin uutislinjan tähänkin päivään saakka ainakin Helsingin Sanomissa, joka oli Väliverosen ja Kuneliuksen yhtenä tutkimuskohteena. (Väliveronen & Kunelius 2009, 230.)

Keskeisin muutos nykypäivään on se, että politiikan sivujen juttutyyppeiden moninaisuus on kasvanut. 1960-luvulla politiikan journalismi keskittyi lähinnä uutisjuttuihin, mutta nykypäivänä erilaiset toimittajien omat analyysit ja kommentit ovat lisääntyneet politiikan uutissivuilla. Väliveronen ja Kunelius arvioivat, että juttutyyppeiden lisääntyminen kertoo toimituksen lisääntyneestä aktiivisuudesta. (Väliveronen & Kunelius 2009, 230–231.)

Väliverronen ja Kunelius analysoivat myös sitä, kuka politiikan uutisissa pääsee ääneen. Heidän analyysinsä mukaan politiikan journalismissa on nykyään hieman kantaaottavampi sävy kuin 1960-luvulla. He uskovat tämän johtuvan siitä, että aiemmin politiikan toimijoiden sanomisia raportoitiin useammin vain faktoina, kun taas nykypäivänä heidän sanomisiaan korostetaan vain yhtenä asiaan liittyvänä näkökulmana. Poliitiikan toimijat nähdään nykypäivänä siis asiantuntijoiden sijaan henkilöinä, jotka esittävät asioita vain omasta näkökulmastaan. (Väliverronen & Kunelius 2009, 234.)

1970-luvun loppupuolelta asti on alettu puhua politiikan medioitumisesta (esim. Hernes 1978; Hjarvard 2008, teoksessa Väliverronen & Kunelius 2009, 226). Poliitiikan medioitumisella tarkoitetaan yhteiskunnallista muutosprosessia, jonka seurauksena mediasta on tullut erityisen vaikutusvaltainen poliitikassa (Isotalus 2017, 19). Tämä ilmiö herättääkin tarpeen pohtia, kuinka syvälle politiikan tekemisen sääntöihin ja tapoihin median vaikutus ulottuu (Väliverronen & Kunelius 2009, 226).

Isotaluksen (2017, 20) mukaan politiikan medioituminen on vaikuttanut monilla tavoin politiikan tekemiseen. Näitä muutoksia on esimerkiksi imagojen korostuminen, television tärkeyden kasvaminen, viestinnän ammattilaisten lisääntymien, kampanjoimisen muuttuminen jatkuvaksi sekä poliitikkojen mediahuomion tavoittelemisen kasvaminen (Isotalus 2017, 20).

Juuri medioitumisen takia nykypäivänä politiikka ja media ovatkin riippuvaisia toisistaan. Media saa poliitikolta aiheita raportointiin ja poliitikko saa vastavuoroisesti medialta medianäkyvyyttä eli julkisuutta. Nykypäivän poliitikassa medianäkyvyys on keskeistä poliitikolle. (Isotalus 2017, 22.)

2.2.2 Poliitiikan journalismi vaalien alla

Poliitiikan kannalta media on olennaisessa roolissa, sillä politiikan journalismi välittää kuvaa poliittisesta prosessista kansalle sekä osaltaan vaikuttaa yleisen mielipiteen muodostumiseen. Jälkimmäinen näistä politiikan journalismin erityispiirteistä korostuu erityisesti ennen vaaleja sekä vaalien aikana. (Lange 2004, 207.)

Vaalien alla media välittää ehdokkaiden ja puolueiden sanomaa ja ideologisia viestejä kansalle. Tätä voidaankin pitää yhtenä median olennaisimmista tehtävistä vaalien aikana. Media tarjoaa vaalien alla ehdokkaille myös alustan poliittiselle keskustelulle ja debatille. (Lange & Ward 2004, 14.)

Yleisö on riippuvainen informaatiosta, jota media sille politiikasta välittää (Herkman 2011, 24). Herkmanin (2011, 24) mukaan 2000-luvun eduskunta- ja presidentinvaalien alla tehtyjen kyselyiden perusteella ainoastaan noin kahdeksan prosenttia äänestäjistä oli ollut tekemisissä ehdokkaiden kanssa muuten kuin median välityksellä.

Bernd-Peter Lange (2004, 208) toteaa, että vaikka tutkimusten mukaan medialla ja ihmisten käyttäytymisellä ei ole suoraa yhteyttä, tiedon objektiivinen esitystapa on ainoa keino varmistaa vapaat ja tasapuoliset vaalit. Tämän lisäksi Langen mukaan mediassa jaettavan tiedon tulisi olla niin objektiivista kuin mahdollista, sillä se mahdollistaa äänestäjille mahdollisuuden tehdä valistuneita ja tietoon perustuvia valintoja ilman sellaisten ulkopuolisten tahojen, kuten puolueiden vaikutusta, joilla on jokin intressi asiaan liittyen.

Joskus mediayhtiöillä onkin jonkinlaisia ohjeita tai teesejä koskien vaaliuutisoitinta. Helmut Drück (2004, 70) kertoo siitä, miten Saksan yleisradioyhtiössä on toimittu vaalien alla, jotta uutisointi eri ehdokkaista ja puolueista olisi mahdollisimman reilua. Drückin mukaan yhtiössä noudatetaan tiettyä protokollaa vaalien alla, johon liittyy esimerkiksi se, että vastaava toimittaja tarkastaa jokaisen ohjelman sisällön ennen julkaisua. Tämän seurauksena eri puolueet ja ehdokkaat saavat tasapuolista kohtelua ja valitukset aiheeseen liittyen ovat vähentyneet huomattavasti. (Drück 2004, 70.)

Esimerkiksi Suomen tietotoimisto STT on määrittänyt ennen kevään eduskuntavaaleja omat vaaliteesinsä. Teesit muodostuvat kuudesta kohdasta. STT määrittää suhtautuvansa kaikkiin poliittisiin toimijoihin ammattimaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että vaaliuutisointi perustuu aina journalistisiin kriteereihin. Vaaliuutisoitinta ohjaa sekä aiheiden merkittävyys että yleisön kiinnostus. STT määrittää myös, että vaaliuutisointi suunnitellaan avoimesti toimituksen yhteistyönä. (STT:n vaaliteesit 2019.)

STT määrittelee myös haastattelevansa erikseen kaikkien vähintään kahden kansanedustajan puolueiden puheenjohtajat. Lisäksi STT pyrkii uutisoimaan kaikkien eduskuntapuolueiden vaalikampanjoiden aloitukset. Teesit sisältävät myös lupauksen faktojen tarkastamisesta sekä uutisten merkitysten avaamisesta. Viimeisessä teesissä STT lupaa tehdä työnsä ehdottoman riippumattomasti. (STT:n vaaliteesit 2019.)

Langen (2004, 213–214) mukaan parlamentti- tai eduskuntavaaleista uutisoidessa tulisi keskittyä erityisesti muutamiin asioihin. Näitä asioita on puolueista kirjoittaessa esimerkiksi niiden poliittiset ohjelmat, suoriutuminen menneisyydessä, rahoitus sekä niiden kam-

panjointi. Yksittäisten ehdokkaiden kohdalla näitä on esimerkiksi ehdokkaan poliittinen toiminta, saavutukset, luotettavuus ja heidän mahdolliset sidoksensa eri tahoihin. (Lange 2004, 213–214.)

Vaikka journalisti käyttääkin valtaa valitessaan aiheita uutisointiin, ei riippumattomuus näissä valinnoissakaan ole taattu. Seppänen ja Väliverronen (2013, 186) toteavat, että media ei ole valintoja tehdessään riippumaton muista yhteiskunnan toimijoista. Heidän mukaansa tutkimuksissa on todettu, että media ennemminkin seuraa politiikkaa eikä niinkään tuo keskusteluun mukaan uusia aiheita. (Seppänen & Väliverronen 2013, 186.)

Juntusen tutkimus (2011, Seppänen & Väliverronen 2013, 186) paljastaa, että jopa kolmannes valtamediassa julkaistuista uutisista perustui eri politiikan toimijoiden lähettämiin tiedotteisiin. Joka viides uutisista taas oli lainattu joltakin toiselta medialta. Tähän vaikuttaa olennaisesti se, että politiikan medioitumisen seurauksena yhteiskunnalliset toimijat ovat aktivoituneet tiedotustoiminnassaan. Hyvällä tiedotustoiminnalla ja mediasuhteiden ylläpidolla voi vaikuttaa omaan mediajulkisuuteensa. (Seppänen & Väliverronen 2013, 186–187.)

Mickiewicz ja Firestone (1992, Lange 2004, 208) ovat todenneet, että uskottavan uutisvälityksen kulmakivi vaalien alla on journalistinen autonomia. Heidän mukaansa median on oltava tiettävästi vapaa valtiovallan, poliittisten puolueiden tai yksittäisten ehdokkaiden vaikutukselta vaaleista uutisoidessa.

2.3 Uutinen

Uutinen on journalistisista juttutyypeistä yleisin ja perinteisin. Uutinen kertoo jotain uutta tai yllättävää joko yleisesti merkittävästä tai juuri tapahtuneesta asiasta. Uutisen tulee siis ennen kaikkea olla ajankohtainen. (Jaakkola 2013, 181.)

Se, onko aiheesta uutiseksi, voidaan määrittää uutiskriteereitä avuksi käyttäen. Uutiskriteereistä on erilaisia luetteloita ja käytänteitä, mutta perinteisiin uutiskriteereihin kuuluu esimerkiksi ajankohtaisuus ja maantieteellinen läheisyys. (Jaakkola 2013, 181.)

Galtungin ja Rugen luettelo (1985, Kunelius 2003, 190) nostaa uutiskriteereiksi toistuvuuden, voimakkuuden, yksiselitteisyyden, kulttuurisen merkittävyyden, odotettavuuden, yllätyksellisyyden, jatkuvuuden, päivän valikoiman, kohteen kuuluvuuden eliittiin, henkilöittävyyden ja negatiivisuuden.

Mediatilat saattavat myös luoda omia ohjeistuksiaan ja kriteerejään. Suomen Tietotomisto STT:n tyylikirjassa todetaan, että uutisarvoa tulisi aina punnita yleisön, ei uutislähteen tai uutisen kohteen näkökulmasta. Medialle tarjottu uutinen ei välttämättä ole uutinen sellaisenaan, mutta uutiskriteereitä käyttäen, uutinen voi olla jokin muu samassa yhteydessä esiin tuleva asia (STT:n tyylikirja). STT määrittää tyylikirjassaan myös omat uutiskriteerinsä. Näitä ovat läheisyys, ajankohtaisuus, yllättävyys, kiinnostavuus ja merkitys (STT:n tyylikirja).

Uutiset voidaan jakaa kahteen genreen: koviin uutisiin ja pehmeisiin uutisiin. Kovilla uutisilla tarkoitetaan yleensä yhteisiä tapahtumia, jotka ovat tärkeitä yleisölle, kuten esimerkiksi vaaleja. Pehmeillä uutisilla taas tarkoitetaan vähemmän ajankohtaisia uutisia, joissa on enemmän inhimillistä otetta. (Jaakkola 2013, 183.)

Uutisen rakenne on vakiintuneempi kuin muiden journalististen juttutyyppeiden. Uutinen perustuu usein tiettyyn rakenteelliseen kaavaan, eikä uutisessa käytetä juurikaan persoonallista tai luovaa kirjoitustyyliä. Tärkein osa uutista on niin sanottu uutiskärki, johon pyritään tiivistämään koko uutisen tärkein asia. Loppuosa uutisesta on usein ainoastaan taustoittavaa materiaalia. (Jaakkola 2013, 185.)

2.4 Helsingin Sanomat

Helsingin Sanomat on Pohjoismaiden suurin sanomalehti, jota julkaisee Sanoma Media Finland Oyj. Vuonna 2017 Helsingin Sanomien painetun lehden levikki oli 234 258 ja kokonaislevikki, eli painetun ja digitaalisen lehden levikki yhteensä oli 324 997 (Media Audit Finland 2017). Helsingin Sanomien vastaavana päätoimittajana on toiminut vuodesta 2013 saakka Kaius Niemi (Blåfield 2014, 371).

Paperinen Helsingin Sanomat ilmestyy päivittäin. Tämän lisäksi kerran kuussa julkaistaan HS Kuukausiliite ja kuusi kertaa vuodessa HS Teema -lehti. Vuoden 2019 alusta Helsingin Sanomat on julkaissut paikallislehtiä, jotka kulkevat nimillä HS Helsinki, HS Espoo ja HS Vantaa. Lisäksi kaksi kertaa viikossa ilmestyy ilmaislehti HS Metro. (Sanoma.)

Helsingin Sanomat määrittää periaatelinjassaan olevansa sitoutumaton päivälehti. Tehtävikseen lehti määrittää kansanvaltaisuuden, yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden sekä sananvapauden vahvistamisen ja edistämisen. Tätä tehtäväänsä lehti määrittää toteuttavansa ensisijaisesti tasapuolisella, nopealla ja luotettavalla uutisvälityksellä. (Helsingin Sanomien periaatelinja.)

Helsingin Sanomien historia ulottuu aina vuoteen 1889 saakka, jolloin sen edeltäjän, Päivälehdessä, ensimmäinen näytenumero julkaistiin 16. marraskuuta. Lehden ensimmäisenä päätoimittajana toimi Eero Erkko ja lehti toimi Nuorsuomalaisen puolueen äänenkannattajana. (Päivälehdessä arkisto.)

Kesäkuussa 1904 Päivälehti kuitenkin lakkautettiin kenraalikuvernööri Bobrikovin murhan seurauksena. Lehden ympärille kertynyt nuorsuomalainen ryhmittymä perusti lehden seuraajan, Helsingin Sanomat, jo heinäkuussa 1904. Sen ensimmäiseksi päätoimittajaksi tuli Paavo Warén. (Päivälehdessä arkisto.)

Helsingin Sanomat jatkoi Nuorsuomalaisen puolueen ja vuodesta 1918 sen jatkajaksi perustetun Kansallisen Edistyspuolueen äänenkannattajana aina vuoteen 1943 asti. Tällöin lehti julistautui puolueettomaksi uutislehdeksi, kun sen otsikon alle ilmestyi teksti ”Riippumaton sanomalehti”. (Päivälehdessä arkisto.)

2.5 Vihreä liitto

Vihreä liitto on suomalainen puolue, joka on perustettu vuonna 1987. Sen ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Kalle Könkkölä. Aluksi yhdistyksenä toiminut Vihreä liitto rekisteröitiin puolueeksi 1988. Ennen kevään 2019 vaaleja vihreät ovat olleet mukana yhteensä kuudessa hallituksessa kolmella vaalikaudella. (Vihreät.fi.)

Vihreiden puheenjohtajana toimi eduskuntavaalien 2019 aikana Pekka Haavisto. Haavisto toimi niin sanottuna ”pääpuheenjohtajana” kevään kaksien vaalien, eduskunta- sekä europarlamenttivaalien yli. Kesän 2019 puoluekokouksessa Haaviston seuraajaksi valittiin kansanedustaja Maria Ohisalo. (Vihreät.fi.)

Puolue profiloituu erityisesti tasa-arvon, pohjoismaisen hyvinvointimallin sekä ympäristöasioiden puolesta puhujana. Verkkosivuillaan vihreät määrittävät toimintaansa ohjaaviksi arvoikseen vastuun, vapauden ja välittämisen. (Vihreät.fi.)

Eduskuntavaaliohjelmassaan 2019 vihreät määrittävät kärkitavoitteikseen ympäristön ja ilmaston nostamisen politiikan keskiöön, suomalaisen koulutuksen tekemisen maailman parhaaksi, köyhyyden ja eriarvoisuuden torjumisen sekä uuden työn luomisen. (Vihreiden eduskuntavaaliohjelma 2019.)

2.6 Perussuomalaiset

Perussuomalaiset on suomalainen puolue, joka on perustettu vuonna 1995 Suomen maaseudun puolueen SMP:n jatkajaksi. Puoluetta olivat perustamassa muun muassa sen pitkäaikainen puheenjohtaja Timo Soini sekä Raimo Vistbacka. (Nurmi 2017, 34.)

Perussuomalaiset määrittelee periaateohjelmassaan olevansa ”isänmaallinen ja kristillissosiaalinen puolue, joka edistää kansallista etua.” Puolue on kansallismielinen ja määrittelee painopisteikseen muun muassa vähäosaisten, huono-onnisten ja syrjäytyneiden suomalaisten auttamisen. (Perussuomalaisten periaateohjelma 2018.)

Perussuomalaiset erottuu muista Suomen suurista puolueista muun muassa maahanmuutto- ja EU-kriittisyydellään.

Perussuomalaisten puheenjohtajana toimi Timo Soini vuosina 1995–2017. Maaliskuussa 2017 Soini ilmoitti, ettei aio hakea kesän puoluekokouksessa jatkoa puheenjohtajuudelleen. Kesäkuussa 2017 uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Jussi Halla-aho. (Nurmi 2017.)

Kesäkuun 2017 puoluekokouksen ja Halla-ahon valinnan jälkeen perussuomalaisten eduskuntaryhmä hajosi. Puolueen edellinen puheenjohtaja Timo Soini ja Halla-ahon vastaehdokas Sampo Terho sekä 18 muuta perussuomalaisten kansanedustajaa perustivat uuden eduskuntaryhmän, joka sai nimekseen Uusi vaihtoehto. Elokuussa 2017 Uusi vaihtoehto vaihtoi nimensä Siniseksi tulevaisuudeksi. Sininen tulevaisuus rekisteröitiin puolueeksi marraskuussa 2017.

2.7 Eduskuntavaalit

Perustuslain 11.6.1999/731 24 § mukaan Suomen eduskunta on yksikamarinen ja siihen kuuluu 200 kansanedustajaa, jotka valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan. Perustuslain 11.6.1999/731 25 § mukaan kansanedustajat valitaan välittömällä, suhteellisilla ja salaisilla vaaleilla, joissa jokaisella äänioikeutetulla on yhtäläinen äänioikeus.

Äänioikeutettuja eduskuntavaaleissa ovat asuinpaikasta riippumatta kaikki Suomen kansalaiset, jotka täyttävät 18 vuotta viimeistään vaalipäivänä. (Vaalit.fi.)

Vaalilain 2.10.1998/714 107 § mukaan eduskuntavaalien vaalipäivä on huhtikuun kolmas sunnuntai. Poikkeuksen tähän voi aiheuttaa tälle päivälle osuva pääsiäinen. Ehdokkaita eduskuntavaaleissa voivat asettaa puolueet sekä äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen (Vaalilaki 108 §).

Se, minä vuonna eduskuntavaalit toimitetaan, riippuu vaalikaudesta, joka normaalisti on neljä vuotta. Poikkeuksena tähän on ennenaikaiset vaalit ja valituksen johdosta uusittavat vaalit. (Tarasti & Jääskeläinen 2014, 372.)

Vuonna 2019 eduskuntavaalipäivä oli sunnuntai 14. huhtikuuta. Ennakoäänestys kotimaassa oli 3.–9. huhtikuuta ja ulkomailla 3.–6. huhtikuuta. Äänestysprosentti vuoden 2019 eduskuntavaaleissa oli 72,1 prosenttia (Tilastokeskus).

3 Tutkimusmenetelmästä

Opinnäytetyön tutkimus on laadullinen eli kvalitatiivinen, sillä siinä pyritään ymmärtämään ilmiötä analysoimalla mediatekstejä ja etsimällä niistä merkityksiä. Tutkimusta varten kerättyä aineistoa analysoidaan sisällönanalyysin menetelmin ja siitä pyritään tekemään tulokintoja.

3.1 Aineistonkeruu ja tutkimuksen rajaus

Tutkimuksen analyysiosuus toteutetaan aineiston perusteella. Aineisto kerättiin Helsingin Sanomista mediaseurannalla kahden viikon aikavälillä ennen kevään 2019 eduskuntavaaleja. Aineiston keruu tapahtui 1.–14.4.2019.

Tutkimuksen aineisto kerätään sanomalehden jutuista, joten tutkimuksen tuloksen kannalta on tärkeää avata, mitä rajoituksia tutkimusta tehdessä on tehty.

Jotta tutkimukseen kerättävä aineisto ei kasvaisi opinnäytetyön laajuuteen nähden liian suureksi, olen päättänyt rajata tutkimuksen kohteeksi kaksi puoluetta. Kaikkien eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneiden puolueiden ja valitsijayhdistysten ottaminen mukaan tutkimukseen kasvattaisi aineiston koon liian suureksi. Kahden puolueen valitseminen selkeyttää tutkimusta myös sen takia, että vertailua on helpompi toteuttaa kahden puolueen välillä kuin suuresta massasta.

Olen päättänyt valita tutkimukseni kohteeksi vihreät sekä perussuomalaiset. Nämä kaksi puoluetta sopivat mielestäni tutkimukseen hyvin, sillä ne edustavat suorastaan vastakkaisia arvoja. Tästä syystä esimerkiksi uutisoinnissa mahdollisesti ilmenevien piilevien ideologioiden huomaaminen saattaa olla todennäköisempää.

Tutkimus rajataan myös koskemaan ainoastaan itse vaalipäivää edeltävää kahta viikkoa. Eduskuntavaalien tulosten analysoiminen on mielestäni kokonaan oman tutkimuksen arvoinen asia. Lisäksi mediaseurannan aikaa rajaamalla pyritään hillitsemään aineiston kooka.

Päätin kerätä aineiston Helsingin Sanomien printtilehdestä, sillä näin voidaan varmistua siitä, ettei esimerkiksi juttuja tai otsikoita ole muokattu niiden julkaisemisen jälkeen. Verkoversiossa juttujen elinkaarta olisi vaikeampi seurata.

Aineistossa kerätään ensin kaikki lehdessä kirjoitetut jutut, joissa mainitaan kaksi tutkimuksen kohteeksi valittua puoluetta – vihreät ja perussuomalaiset. Otosta rajataan keräämällä lehdessä julkaistuista jutuista ainoastaan sellaiset, jotka ovat selkeitä uutisia. Tämä tarkoittaa sitä, että aineistosta rajataan pois kaikenlaiset pääkirjoitukset, mielipideosaston kirjoitukset, analyysit, pakinat ja kolumnit, sillä ne voidaan tulkita mielipiteellisiksi.

Otos rajataan näin siitä syystä, että tutkimuksessa halutaan selvittää nimenomaan uutisoinnin tasapuolisuutta, ei niinkään lehden yleistä linjaa, mikä varmasti heijastuisi esimerkiksi lehden pääkirjoituksissa.

Lisäksi uutisista poimitaan ainoastaan sellaiset, jotka ovat selkeästi eduskuntavaaleihin liittyvää uutisointia. Ulos rajataan esimerkiksi edellisen hallituskauden uudistuksia koskevat tai muut politiikan uutiset, jos niissä ei ole suoraa yhteyttä tai mainintaa eduskuntavaaleista. Eduskuntavaaleja koskevat uutiset oli pääsääntöisesti merkitty lehdessä Eduskuntavaalit 2019 -vinjetillä.

Kuva 1. Kuvakaappaus Helsingin Sanomien Eduskuntavaalit 2019 -vinjetistä (<https://www.hs.fi/lehdet>). Kuvakaappaus otettu 6.6.2019.

Helsingin Sanomat toteutti osana vaaliuutisointiaan sarjan, jossa haastateltiin kaikkien eduskuntapuolueiden puheenjohtajat. Haastattelujen ohessa kerrotaan, että kaikille esitetään 15 kysymystä, joista osa on kaikille samoja, osa liittyy heidän puolueensa linjaan. Lisäksi kerrotaan, että haastatteluiden julkaisujärjestys on arvottu.

Seurantajaksolleni 1.–14.4. osui perussuomalaisten puheenjohtajan Jussi Halla-ahon haastattelu, mutta vihreiden Pekka Haaviston haastattelu oli julkaistu paperilehdessä 30.3. Päätin sisältää Pekka Haaviston haastattelun kuitenkin osaksi aineistoani, sillä uskon, että samalla kaavalla tehtyjen henkilöhaastattelut vertailu voisi olla mielenkiintoista tutkimuskysymykseni kannalta.

3.2 Aineiston analyysimenetelmät

Käytän tutkimuksessani aineiston analyysimenetelmänä sisällönanalyysia. Sisällönanalyysilla pyritään etsimään tutkittavasta tekstistä merkityksiä (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117). Tuomen ja Sarajärven mukaan (2018, 119) sisällönanalyysi menetelmänä on laadullinen, sillä siinä pyritään kuvaamaan analysoitavien dokumenttien sisältöä sanallisesti. Sisällönanalyysilla tuotetusta sanallisesti kuvatusta aineistosta voidaan kuitenkin tuottaa myös määrällisiä tuloksia (Silverman 2006, teoksessa Tuomi & Sarajärvi 2018, 120).

Sisällönanalyysilla analysoitavia dokumentteja voivat olla esimerkiksi kirjat, artikkelit, kirjeet, haastattelut tai mikä tahansa kirjalliseen muotoon saatettu materiaali (Tuomi & Sarajärvi 2018, 117). Tässä opinnäytetyössä analysoitavia dokumentteja ovat Helsingin Sanomista kerätyt uutisartikkelit. Helsingin Sanomista kerätystä aineistosta olisi tarkoituksena analysoida, onko kahden mediaa paljon kiinnostavan puolueen käsittely tosiasiallisesti tasapuolista eduskuntavaalien alla.

Tutkimuksen aineisto kuvaa tutkittavaa ilmiötä, ja sisällönanalyysin pyrkimyksenä on tuottaa sanallinen kuvaus tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122). Aineiston analyysin tarkoitus on lisätä informaatioita tutkittavasta ilmiöstä tekemällä siitä selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä (Hämäläinen 1987; Burns & Grove 1997; Strauss & Corbin 1998; Atkinson ym. 2000, teoksessa Tuomi & Sarajärvi 2018, 122). Tutkimalla ja analysoimalla mediatekstejä pyritään siis saamaan kuva siitä, miten tutkimuksen kohteena olevia puolueita käsitellään Helsingin Sanomien eduskuntavaaliuutisoinnissa.

Jukka Holmberg (2004) tutki väitöskirjassaan politiikkaa käsittelevän uutisjournalismin muutosta suomalaisissa sanomalehdissä. Holmbergin pääasiallisena tutkimuskysymyksenä oli se, miten paljon ja millä tavoin lehden mahdollinen poliittinen sitoutuneisuus tai sitoutumattomuus näkyy politiikan uutisissa pääsivulla.

Holmberg (2004) käyttää tutkimuksessaan hyväksi jo aiemmin mainitsemani Westerståhlin (Holmberg 2004, 19) objektiivisuuden osakenttäjakoa, totuudellisuutta, olennaisuutta, tasapuolisuutta ja neutraaliutta. Holmberg keskittyy tutkimuksessaan kahteen jälkimmäiseen, jotka muodostavat objektiivisuuden toisen päähaaran, puolueettomuuden.

Tutkimuksensa toteuttamisessa Holmberg (2004) käyttää hyväksi sellaisia metodeja, jotka sopivat hyvin myös omassa tutkimuksessani hyödynnettäviksi. Esimerkiksi eri osapuolten tasapuolinen kuuleminen ja esitystavan neutraalius ovat Holmbergin tutkimuksessa määriteltä sellaisiksi piirteiksi, joita on helppo havainnoida.

Lisäksi Holmbergin (2004) mukaan vertailevaa analyysia uutisoinnista puolueiden välillä voi tehdä esimerkiksi vertailemalla, esitetäänkö eri toimijoista enemmän positiivisia vai negatiivisia puolia mediassa. Esitystavan neutraaliuden Holmberg määrittelee siten, ettei toimittaja samaistu tai ota etäisyyttä jutun eri osapuoliin tekstissään.

Myös Teun A. van Dijk (1998, 61) nostaa esiin useita metodeja, joilla tekstistä voi etsiä piileviä ideologioita tai mielipiteitä. van Dijk nostaa esiin muun muassa tekstin kontekstin, sen ketkä ovat äänessä, positiivisten ja negatiivisten mielipiteiden etsimisen, oletusten ja vihjailuiden etsimisen sekä sen tutkimisen, missä valossa polarisoituneita mielipiteitä kuvataan (van Dijk 1998, 61).

Kuvailevan laadullisen sisällönanalyysin lisäksi aineistoa voidaan tutkia joiltain osin määrällisesti. Aineistosta voidaan selvittää, onko kahdesta puolueesta kirjoitettujen uutisten määrällä eroa. Aineiston uutisista voidaan myös tutkia, kuinka usein eri puolueet on mainittu.

Teun A. van Dijk (1998, 62) korostaa myös sitä, ettei ideologioiden analyysi ole oikeastaan mahdollista, jos tutkija ei ole tietoinen ja perehtynyt aiheensa historiaan ja taustoihin. Siksi olenkin avannut tietoperustassani sekä vihreiden että perussuomalaisten taustaa ja ideologioita. Lisäksi van Dijk toteaa, että myös julkaisun, josta analysoidava aineisto on kerätty, taustoja on hyvä avata, jotta aineiston konteksti on selkeä. Tämän vuoksi olen pyrkinyt tietoperustassani avaamaan myös Helsingin Sanomien historiaa, ideologista taustaa ja nykytilannetta.

4 Aineiston analyysi

Tutkimuksen aineisto kerättiin 1.–14.4.2019 Helsingin Sanomien paperilehdestä. Uutisar-
tikkeleita kerättiin siis vaaleja edeltävän kahden viikon ajan. Lisäksi tämän aikajänteen ul-
kopuolelta aineistoon otettiin 30.3. julkaistu Pekka Haaviston henkilöhaastattelu. Lopulli-
nen aineisto muodostui 20 Helsingin Sanomien paperiversiossa julkaistusta uutisartikke-
listä.

Aineisto kerättiin osastoilta, joissa julkaistaan uutisartikkeleita. Aineistoa ei selkeyden
vuoksi kuitenkaan kerätty Helsingin Sanomien uusista kaupunkilehtiiliteistä. Aineiston ar-
tikkeleista seitsemän oli lehden uutiset-osastolla, viisi politiikan osastolla, kolme kotimaan
osastolla, kolme kaupunkiosastolla ja yksi sunnuntailiitteessä.

4.1 Puolueiden maininnat seurantajakson uutisissa

Vaikka tutkimusmenetelmäni sisällönanalyysi on pääosin laadullinen menetelmä, myös ai-
neiston määrällinen tutkiminen on sisällönanalyysin puitteissa mahdollista.

Aloitin tutkimukseni laskemalla, kuinka monta kertaa mikin puolue oli mainittu seurantajak-
son uutisissa. Laskin puolueen mainituksi, vaikka puolueen nimi olisikin noussut esiin ai-
noastaan muussa osiossa kuin leipätekstissä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi otsikkoa, ing-
ressiä, kuvatekstiä, kaaviota tai faktalaatikkoa.

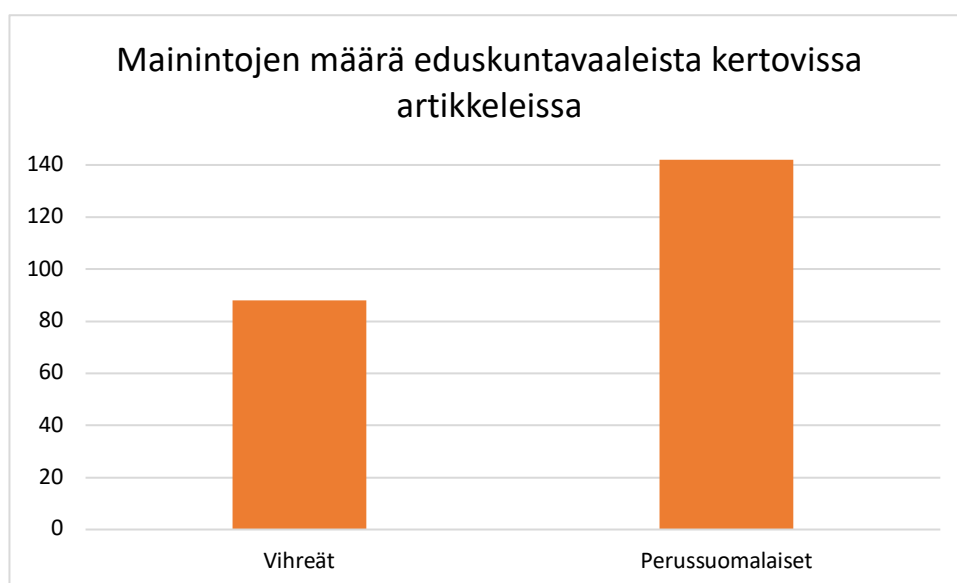
Kuvio 1. Maininnat eduskuntavaaleista kertovissa artikkeleissa.

Sekä perussuomalaiset että vihreät mainittiin aineistoni 20 uutisesta 18:ssä. Aineistossa oli siis kaksi uutista, joissa mainittiin ainoastaan perussuomalaiset ja kaksi uutista, joissa mainittiin ainoastaan vihreät. Tosin kummassakin tapauksessa näistä kahdesta uutisesta toinen oli toisen puoluejohtajan henkilöhaastattelu, minkä takia on mielestäni luonnollista, ettei vastakkaista puoluetta mainittu jutussa lainkaan.

Näiden puoluejohtajien haastattelujen ohelle jää kummastakin puolueesta yksi juttu, jossa puoluetta ei ole mainittu lainkaan. Perussuomalaisia ei ole mainittu ollenkaan 3. huhtikuuta julkaistussa uutisessa *Helsingin pormestarit tähyävät lisää valtaa*. Oletan tämän johtuvan siitä, ettei perussuomalaisilla ole pormestaria Helsingissä. Juttuun on haastateltu Helsingin kokoomuslaista pormestaria Jan Vapaavuorta sekä vihreää apulaispormestaria Anni Sinnemäkeä. Teemana jutussa oli käsitellä Helsingin näkökulmia nykyisiin ongelmiin, mutta varsinaista puoluepoliittista kärkeä tai puhetta jutussa ei ollut.

Jussi Halla-ahon haastattelun lisäksi toinen uutinen, jossa vihreitä ei mainita ollenkaan, on 6. huhtikuuta julkaistu reportaasimainen uutinen *Kouvolassa kilpaillaan duunarien äänistä*, jossa keskitytään perussuomalaisten ja SDP:n vastaiseen kisailuun Kouvolan alueella. Tämän jutun tarkempi analyysi löytyy seuraavasta jaksosta.

Seuraavaksi laskin, kuinka monta kertaa mikin puolue on mainittu seurantajakson uutisissa. Maininnaksi laskin sanat *vihreät*, *perussuomalaiset*, *vihreä*, *perussuomalainen* sekä puolueista käytettävät lyhenteet *vihr* ja *ps*. En laskenut mukaan esimerkiksi puolueiden puheenjohtajien tai muiden ehdokkaiden nimiä. Laskin mukaan leipätekstin lisäksi maininnat otsikoista, ingresseistä, kuvateksteistä, kaavioista ja faktalaatikoista.

Kuvio 2. Mainintojen määrä eduskuntavaaleista kertovissa artikkeleissa.

Aineistooni kuuluvissa uutisissa vihreät oli mainittu yhteensä 88 kertaa, perussuomalaiset taas oli mainittu 142 kertaa. Tästä ei voi vetää sen suurempia johtopäätöksiä, sillä tilasto ei paljasta, minkälaisessa kontekstissa puolueita on käsitelty. Voidaan kuitenkin todeta, että perussuomalaiset on mainittu aineistossa huomattavasti useammin, vaikka ensimmäinen tilastoni paljastaa, että kumpikin puolue on mainittu yhtä useassa uutisessa.

Suurin ero maininnoissa oli juuri 6. huhtikuuta julkaistussa uutisessa *Kouvolassa kilpailaan duunarien äänistä*, jossa perussuomalaiset oli mainittu 32 kertaa, mutta vihreitä ei kertaakaan. Tämä johtuu siitä, että juttu oli todella pitkä, kokonaisuudessaan 1,5 sivua. Toinen uutinen, jossa perussuomalaiset saivat enemmän mainintoja, oli *Gallupit povaavat hyvin vaalitulosta*, joka julkaistiin 12. huhtikuuta. Tässä uutisessa perussuomalaiset oli mainittu 16 kertaa ja vihreät kerran. Uutinen keskittyikin lähinnä analysoimaan sitä, miten perussuomalaisten menestystä on ollut vaikeaa ennustaa gallupien perusteella.

Toisin päin suurin ero löytyi huhtikuun 3. päivänä julkaistusta uutisesta *Tavoitteet ja keinot kaukana toisistaan*, joka käsittelee puolueiden ilmastokantoja. Tässä uutisessa vihreät oli mainittu 17 ja perussuomalaiset neljä kertaa. Tämä johtune siitä, että vihreillä on enemmän ilmastotavoitteita kuin perussuomalaisilla.

4.2 Analyysi seurantajakson uutisista

Tässä jaksossa analysoin tarkemmin 12 aineistoni uutista. Valitsin nämä uutiset tarkempaan analyysiin sillä perusteella, että ne ovat mielenkiintoisia ja niistä löytyy jotain analysoitavaa juuri tarkastelun kohteena oleviin puolueisiin, vihreisiin ja perussuomalaisiin liittyen. Aineistoni puheenjohtajahaastatteluita analysoin myöhemmin vertailevasti. Loput kuusi uutista olivat perusuutisia, joiden tarkemmalla analyysillä ei mielestäni olisi kovin suurta arvoa johtopäätösteni kannalta.

Heti seurantajaksoni ensimmäisessä uutisessa nostetaan jo otsikossa esiin vihreiden silloinen puheenjohtaja Pekka Haavisto. 1. huhtikuuta julkaistu uutinen *Haaviston vetovoima omaa luokkaansa* perustuu Helsingin Sanomien tuottamaan vetovoimagallupiin, jonka mukaan Haavisto on vihreiden suosituin ehdokas. Ensimmäisessä kappaleessa nostetaan esiin myös kolme muuta vihreiden ehdokasta, sillä nämä sijoittuvat Helsingin ehdokkaiden kärkikymmenikköön.

Tämän jälkeen vetovoimaisimmat ehdokkaat listataan puolueittain ja vihreät listataan kolmantena. Tässä vaiheessa perussuomalaiset mainitaan ensimmäisen kerran, kun heidän

vetovoimaisimmat ehdokkaansa listataan kuudentena. Puolueiden vetovoimaa tarkasteltaessa vihreät on nostettu gallupin mukaan vahvimaksi puolueeksi Helsingissä. Jutussa kuitenkin mainitaan, että erityisesti juuri vihreät ja perussuomalaiset ovat parantaneet asemiaan suhteessa edellisiin vaaleihin.

Myös viereiseltä sivulta löytyvä *Uudenmaan kärjessä naiskaksikko* nostaa heti alkuun vihreiden ehdokkaan. Pirkka-Pekka Petelius on Uudenmaan kolmanneksi vetovoimaisin ehdokas. Lisäksi Jyrki Kasvi mainitaan nimeltä, sillä tämä sijoittuu Uudenmaan kärkikymmennikköön. Myös Uudenmaan listauksessa vihreät on lueteltu kolmantena ja perussuomalaiset kuudentena. Tämä järjestys listoilla saattaa perustua johonkin, mutta ei kuitenkaan esimerkiksi puolueiden kannatukseen, sillä vasemmistoliitto on nostettu viidenneksi ennen perussuomalaisia. Uudenmaan listalla vihreät kuuluu houkuttelevimpiin puolueisiin.

Huhtikuun 3. päivänä on julkaistu juttu *Tavoitteet ja keinot kaukana toisistaan*, joka käsittelee puolueiden ilmastokantoja. Jutussa on mukana yhdeksän puoluetta, ja sen alussa kerrotaan, että puolueiden ilmastokantoja verrataan viiden kohdan perusteella. Lähteenä jutussa käytetään puolueiden ilmasto-ohjelmia, vastauksia vaalikonekysymyksiin sekä kansalaisjärjestöjen laajaa puoluevertailua.

Juttu lähtee käyntiin kahdella kysymyksellä: *minä vuonna Suomen tulisi olla ilmastoneutraali ja kuinka paljon Suomen pitäisi vähentää päästöjä*. Jutussa kerrotaan, että kahdeksan puoluetta sitoutui yhteisessä linjauksessa siihen, että Suomi pyrkii tekemään oman osansa rajoittamisen suhteen. Tästä linjauksesta ulkona on ainoastaan perussuomalaiset.

Kansalaisjärjestöjen vertailun mukaan vain vihreät ja vasemmistoliitto pääsisivät ilmasto-linjauksillaan lähelle 1,5 asteen tavoitetta; perussuomalaiset olivat tässäkin vertauksessa viimeisenä. Kansalaisjärjestöjen vertailussa perussuomalaiset sai nolla pistettä ja heidän ohjelmastaan havaittiin useita ilmastopolitiikkaa jarruttavia toimia. Perussuomalaisten ohjelmassa ei ollut minkäänlaista aikataulua, vihreiden aikataulu on taas yksi kireimmistä.

EU:n tämän hetkinen päästövähennystavoite on 40 prosenttia. Jutussa kerrotaan, että kahdeksan puoluetta on sitoutunut tämän nostamiseen 55 prosenttiin. Jutussa ei mainita, mitkä nämä puolueet ovat, mutta ilmeisesti perussuomalaiset on ainoana puolueena ulkona tästäkin linjauksesta. Vihreiden 60 prosentin päästövähennystavoitetta kuvataan sanalla *kireä*.

Muihin ilmastotavoitteisiin, kuten fossiilisista polttoaineista luopumiseen, kansalliseen lentoveroon tai hiilinieluihin ja hakkuisiin liittyen perussuomalaisista ei ole mainintoja, mutta

vihreiden useita tavoitteita listataan jutussa. Tämä varmasti liittyy siihen, ettei perussuomalaisilla ole monista asioista kattavia linjauksia, toisin kuin vihreillä. Tätä ei kuitenkaan mainita mitenkään, puolue vain jätetään mainitsematta kokonaan. Kokonaisuudessaan vihreät saa jutussa paljon näkyvyyttä ja mainintoja, mutta jutun aihe eli ilmasto, on yksi vihreiden painopisteistä.

4. huhtikuuta on julkaistu Helsingin Sanomien järjestämään ilmastotenttiin perustuva juttu *Lentojen biovelvoite saa kannatusta*. Heti ensimmäisessä kappaleessa mainitaan kaikkien muiden puolueiden paitsi perussuomalaisten ja sinisten kannattavan biopolttoaineiden sekoitevelvoitteen määräämistä kotimaan lennoille. Kappaleessa on mainittu nimeltä perussuomalaisten Mika Niikko, joka vastustaa tätä, sillä se heikentäisi kotimaisen Finnairin kilpailukykyä. Perään on kuitenkin lisätty sitaatti, jossa Niikko toteaa kannattavansa sekoitevelvoitteen ajamista koko EU:hun.

Jutussa kerrotaan vihreiden olevan yksi puolueista, joka on sitoutunut vähentämään hakkuita valtioiden metsissä. Juttuun on nostettu keskustan Kimmo Tiilikaisen haasto vihreille liittyen metsän kiertoajan ikä- ja järeysvaatimusten poistoon vihreiden Ville Niinistön ministerikaudella. Vihreiden Emma Karin vastaus Tiilikaiselle on kirjoitettu juttuun auki: hän toteaa, että tällä päätehakkuiden ikärajoitusten poistamisella haluttiin edistää metsien jatkuvaa kasvatusta, mutta myöhemmin on huomattu, ettei tämä tavoite ole toteutunut, vaan metsät hakataan aiempaa nuorempina.

Lisäksi jutussa kerrotaan, että puolueet on istutettu puolueen vaatimien ilmastotoimien nopeuden mukaan. Toisessa päässä riviä istuvat vihreät ja vasemmisto, toisessa päässä siniset ja perussuomalaiset. Jutussa myös mainitaan, että perussuomalaiset ja siniset vastustivat useimpia tentissä esiin nostettuja ilmastotoimia mutta että siniset erottaa perussuomalaisista se, että he ovat allekirjoittaneet yhteisen ilmastolinjauksen.

Yksi uutisista, jossa vihreitä ei mainita ollenkaan, on 6. huhtikuuta julkaistu uutinen *Kouvolassa kilpaillaan duunarien äänistä*. Tämä luultavasti johtuu siitä, että uutinen keskittyy Kouvolan alueeseen, jossa vihreillä ei ole juurikaan kannatusta. Uutinen keskittyykin vahvasti perussuomalaisten ja SDP:n väliseen kamppailuun alueen äänistä. Uutisessa kerrotaan, että sen kirjoittamisen aikaan Kaakkois-Suomen vaalipiirissä SDP:n kannatus oli yli 26 prosenttia ja perussuomalaisten lähes 18. Vuoden 2015 vaaleissa perussuomalaiset oli saanut ”megajytkyn” Kouvolassa, kun he keräsivät lähes 29 prosenttia äänistä.

Uutinen on kirjoitettu reportaasin muotoon ja tarjoilee lukijalle hieman erilaisen kuvan vaalikamppailusta.

”Tilanteessa on jotain erityistä symboliikkaa ja herkkyyttäkin. Perussuomalaisten eduskuntavaaliehdokas Kristian Sheikki Laakso taluttaa näkövammaista miestä syömään makkaraa demareiden kojulle, koska tässä vaalitulaisuudessa perussuomalaisilla ei ole miehen toivomaa makkaratarjoilua.”

Vaikka jutussa esimerkiksi edellisen lainauksen tavoin pyritään inhimillistämään kuvaa perussuomalaisten ehdokkaista, viittauksia puolueen rassistiseen maineeseen kuitenkin löytyy myös. Jutussa haastatellun tutkijan mukaan muun muassa ”rasismi on valtavirtaistunut” eikä perussuomalaisten ajatuksia pidetä enää kaikkialla ”erityisen radikaaleina”. Tutkijan sitaattien kautta voidaan ikään kuin todeta, että perussuomalaiset ovat rasisteja, mutta heidän rassistiset kannanotonsa ja ajatuksensa eivät ole osan suomalaisista mielestä mitenkään radikaaleja.

Jutun loppuun on nostettu viimeisimmät gallupit, joissa perussuomalaiset on kolmantena SDP:n ja kokoomuksen takana, ja tutkijan mukaan perussuomalaisilla saattaisi olla mahdollisuuksia jopa vaalivoittoon. Perussuomalaisten kansanedustaja Juho Eerola on jutussa sitä mieltä, että SDP:n Antti Rinne on lähtenyt kosiskelemaan väärää äänestäjäkuntaa, mikä hyödyttää nyt perussuomalaisia. Entinen perussuomalaisten kansanedustaja, siniseen tulevaisuuteen loikannut Jari Lindström on sitä mieltä, että perussuomalaisilla on mahdollisuuksia voittaa vaalit.

Eduskuntaan pyrkivien ehdokkaiden rikostaustoista kertova *Sadat eduskuntaan pyrkivät olleet syytteessä rikoksista* on julkaistu 7. huhtikuuta. Jutussa nostetaan heti kärkeen sekä perussuomalaiset että vihreät toteamalla, että ”esimerkiksi perussuomalaisten ehdokkaista noin 18 prosenttia ja vihreiden ehdokkaista kaksi prosenttia on saanut syytteen”. Tämä nosto on perusteltu sillä, että suurimmista puolueista perussuomalaiset ovat saaneet eniten syytteitä ja kaikista puolueista vihreät vähiten.

Nimeltä mainitaan perussuomalaisten puheenjohtaja Jussi Halla-aho, jota vastaan nostettiin syyte uskonrauhan rikkomisesta ja kansanryhmää vastaan kiihottamisesta vuonna 2008. Syyte kansanryhmään vastaan kiihottamisesta hylättiin, mutta Halla-aho tuomittiin uskonrauhan rikkomisesta vuonna 2009. Tämä vahvistettiin myöhemmin sekä hovioikeudessa että korkeimmassa oikeudessa. Nimi on kuitenkin mainittu osana listaa, jossa lueteltiin kaikki puoluejohtajien saamat tuomiot. Tässä listassa mukana on myös Suomi ensin -puolueen puheenjohtaja Marco de Wit ja SDP:n puheenjohtaja Antti Rinne.

Perussuomalaisille on omistettu jutussa kokonaan oma kappale, mitä perustellaan myös sillä, että heidän ehdokkaillaan on eniten syytteitä suurista puolueista. Lisäksi kappaleessa on viitattu kevään 2017 kuntavaaleihin, jolloin ”perussuomalaisten ehdokkaat johtivat syytetilastoa selvästi”. Kokonaisuudessaan juttuun on pyydetty kommentit kuudelta puolueelta. Perussuomalaiset ovat mukana tässä joukkiossa, mutta vihreät eivät. Perussuomalaisten lisäksi kommentit on pyydetty tähtiliikkeeltä, kokoomukselta, SDP:ltä, vasemmistoliitolta ja keskustalta. Sitä, millä perusteella kommentit on puolueilta pyydetty, ei eritellä.

10. huhtikuuta julkaistu *Nato-optio kuumensi vaalitenttiä* kertoo Helsingin Sanomien järjestämästä vaalitentistä, joka keskittyi sekä talouteen että ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan. Itse juttu keskittyi paljolti SDP:n, kokoomuksen ja keskustan keskinäiseen nokitteluun. Mukaan oli kuitenkin nostettu perussuomalaisten Jussi Halla-ahon sitaatti, jossa hän totesi, että jos hän pitäisi puheen vastasaapuneille turvapaikanhakijoille, hän pyytäisi osaa lähtemään pois.

Varsinaisen jutun alla oli Helsingin Sanomien arviot puolueiden puheenjohtajien suoriutumisesta vaalitentissä. Arvioissa vihreiden Pekka Haavistoa kuvattiin ”tasaisen varmaksi ja miellyttäväksi esiintyjäksi”, mutta kuitenkin sivuun vetäytyväksi ja yllätyksettömäksi. Jussi Halla-ahosta taas todettiin tämän olleen ”-- väsyneen näköinen eikä erityisesti tunkenut esille”. Lisäksi hänen todettiin olevan robottimainen, mutta jatkaneen hymyilevää linjaa. Arvostelussa nostettiin esiin myös se, että hän on ollut kohtuullisen vaitonainen maahanmuuttoasioista vaalitenteissä, ”-- mutta nyt saatiin kuulla perussuomalaisten vanha jeremiadi maahanmuuton vaaroista.”

11. huhtikuuta julkaistu *Rinne ja demarikenttä eri mieltä ammattiliittojen veto-oikeudesta* käsittelee sitä, että puoluejohtajien mielipiteet eivät aina ole yhteneväiset puolueensa ehdokkaiden enemmistön kanssa. Perussuomalaisten Jussi Halla-aho on nostettu nimellä esiin heti ensimmäisessä kappaleessa, sillä hänen kantansa kotihoidon tukeen liittyen on eri kuin valtaosalla perussuomalaisten ehdokkaista.

Eri aihepiirit on jaettu uutisessa väliotsikoiden alle. Ensimmäisessä väliotsikossa käsitellään otsikkoonkin nostettua aihetta Antti Rinteen ja ammattiliittojen erimielisyyksistä. Toisessa kappaleessa otsikolla *Äidit kotona* käsitellään kotihoidon tukea. Kappaleessa kerrotaan tarkemmin, että suurin osa perussuomalaisten ehdokkaista, 94 prosenttia, on sitä mieltä, että kotihoidon tuen enimmäiskesto ei saa lyhentää kolmesta vuodesta. Halla-aho taas olisi ”valmis patistelemaan äitejä kotoa työmarkkinoille”. Jutussa kuvataan Halla-ahon ja perussuomalaisten mielipide-eroja aiheeseen liittyen ”ilmiselväksi ristiriidaksi”.

Myös seuraavan väliotsikon *Palvelutalojen maksut* kohdalla Halla-ahon ja perussuomalaisten ehdokkaiden enemmistön välillä on ristiriitoja. Tässä tapauksessa ristiriidat koskevat sitä, pitäisikö vanhusten omaisuutta käyttää hoivamaksujen kattamiseen. 75 prosenttia perussuomalaisista vastustaa tätä, mutta vaalikonevastauksessaan Halla-aho on sitä mieltä, että ”jos omaisuutta on merkittävästi, näin voidaan toimia, mutta kohtuuttomia tilanteita ei pidä päästää syntymään”.

Vihreät nousee esiin ainoastaan uutisen viimeisessä kappaleessa *Särkylääkkeet kauppoihin*, jossa kerrotaan että enemmistö vihreiden ehdokkaista kannattaa särkylääkkeiden tuomista ruokakauppoihin, mutta puheenjohtaja Pekka Haavisto vastustaa tätä. Uutisen perusteella perussuomalaisten ehdokkaiden ja Halla-ahon välillä on selkeästi enemmän mielipide-eroja kuin vihreiden ehdokkailla Haaviston kanssa. Taas sitä, millä perusteella aihepiirit oli asetettu uutisessa järjestykseen, ei voi päätellä oikein mistään.

Gallup tuloksia käsittelevä juttu *Gallupit povaavat hyvin vaalitulosta* julkaistiin 12. huhtikuuta. Juttu porautuu pääasiallisesti perussuomalaisten tämänhetkiseen tilanteeseen gallupien mukaan sekä siihen, että perussuomalaisten historiassa heidän tuloksensa ovat olleet huonosti ennustettavissa gallupien perusteella.

Perussuomalaiset on nostettu jo jutun ingressiin ja jutun ensimmäisessäkin lauseessa todetaan, että ”sosiaalidemokraatit voittavat, perussuomalaiset ovat kakkosena ja kokoomus saa pronssia.” Tämä arvio perustuu Ylen tuoreimpaan gallupiin. Tämän jälkeen on kuitenkin mainittu, että Helsingin Sanomien ja Alma Median gallupeissa povataan hieman eri lopputuloksia.

Perussuomalaisten kannatuksen kasvua vaalien alla kuvataan sanalla ”nousukiito”. Helsingin Sanomien gallupit tuottavan Kantar TNS:n johtajaa on käytetty jutussa asiantuntijana ja hän toteaa, että perussuomalaisen ”puolueen suosiota on kasvattanut joukko asioita: ulkomaalaisten seksuaalirikosepäilyt, ilmastonmuutoksesta käyty keskustelu ja puheenjohtaja Jussi Halla-ahon onnistuneiksi koetut vaalitentit.” Tässäkin jutussa asiat, jotka voidaan kokea ikäviksi tai negatiivisiksi perussuomalaisista, on tuotu esiin asiantuntijan sanojen kautta.

Jutussa analysoidaan myös kattavasti sitä, miten perussuomalaisten kannattajien äänestyskäyttäytyminen on ollut vaikeasti ennustettavaa, eikä heidän kannatuksensa ole aina näkynyt gallupeissa. Myös jutun faktalaatikon otsikkoon on nostettu perussuomalaiset toteamalla, että ”perussuomalaiset nousi kärkikisaan”. Ainoa maininta vihreistä löytyy myös

samaisesta faktalaatikosta, missä todetaan, että ”-- perussuomalaiset oli kolmanneksi suurin puolue 15 prosentin kannatuksella. Se oli kivunnut kuukauden sisällä viidenneltä sijalta kolmanneksi ohi keskustan ja vihreiden.”

Vaalipäivää edeltävänä päivänä 13. huhtikuuta julkaistussa jutussa *Palautusta odottavien kohtelu puhututti tentissä* kerrotaan Ylen puheenjohtajatentissä käydystä palautusta odottavista kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneista turvapaikanhakijoista. SDP:n puheenjohtaja Antti Rinne oli todennut tentissä, että ihmiset, joita ei pystytä palauttamaan tulisi laittaa kielikouluun ja töihin. Perussuomalaisten puheenjohtajan Jussi Halla-ahon vastaus tähän oli nostettu sitaateissa juttuun: ”eli voidaan kiertää tällä tavalla meidän työlupajärjestelmää?”

Vihreät oli mainittu jutussa ainoastaan lopussa ohimennen. Jutusta käy ilmi, että SDP:n ohella vihreät ja vasemmistoliitto eivät kannata paperittomuuteen ratkaisuksi tilapäistä oleskelulupaa, joka Suomessa aiemmin oli käytössä. Jutusta ei kuitenkaan käy ilmi, kannattavatko sitten muut puolueet, esimerkiksi perussuomalaiset, tämän tilapäisen oleskeluluvan palauttamista.

Itse eduskuntavaalipäivänä 14. huhtikuuta julkaistiin kaksi juttua, joista toinen oli *Samanmielisyys on vaaleissa ykkösominaisuus*. Juttu perustuu Helsingin Sanomien tilaamaan gallupiin, jossa kysyttiin sitä, mitkä asiat vaikuttavat ehdokkaan valintaan. Uutisen mukaan 95 prosenttia äänestäjistä kokee, että samanmielisyys ehdokkaan kanssa on tärkeää.

Perussuomalaiset ja vihreät nostetaan esiin heti seuraavassa kohdassa, sillä erityisesti heidän kannattajiensa mielestä on tärkeää, että ehdokas ajaa jotain yksittäistä vastaajalle tärkeää asiaa. Yleisesti Gallupissa tämä oli toiseksi useimmiten tärkeäksi mainittu asia. Jutussa ei ole avattu, mitä asioita pidetään tärkeinä, mutta todetaan, että ”perussuomalaisilla on -- voimakas painotus maahanmuuttoon liittyvissä asioissa, kun taas vihreät pitävät tärkeänä ympäristö- ja ilmastokysymyksiä”.

Jutun toinen vertailu, missä vihreät on mukana, koskee sitä, että 45 prosenttia äänestäjistä pitää tärkeänä sitä, että ehdokas tulisi valituksi eduskuntaan. Jutun mukaan tämä on tärkeää 58 prosentille keskustan kannattajista, mutta vain 32 prosentille vihreiden kannattajista. Lisäksi vihreät on mainittu kohdassa, jossa kerrotaan, että lähes kaikissa väestöryhmissä vastaajista suurin osa haluaa ehdokkaiden ajavan ensisijaisesti Suomen etua. Keskimäärin tätä mieltä oli puolet äänestäjistä. Poikkeuksena tähän oli vihreiden kannatta-

jat, joista 39 prosenttia haluaa ehdokkaan ajavan ensisijaisesti koko maailman etua. Vihreiden kannattajista 34 prosenttia pitää Suomen etua tärkeämpänä. Perussuomalaisista taas 70 prosenttia korostaa Suomen etua politiikanteossa.

Uutisen ohessa on grafiikka, jossa on mukana kuusi Helsingin Sanomien kannatusgallupin perusteella suosituinta puoluetta. Myös vihreät ja perussuomalaiset on siis grafiikassa mukana. Uutisessa ei kuitenkaan käy ilmi, millä perusteella puolueet on asetettu järjestykseen. Grafiikan järjestys ylhäältä alas on keskusta, kokoomus, SDP, vasemmistoliitto, vihreät ja perussuomalaiset. Järjestys ei ainakaan näytä perustuvan puolueiden suosittuunmuusjärjestykseen.

Toisessa vaalipäivänä 14. huhtikuuta julkaistussa jutussa *Puheenjohtajien vaalibudjeiteissa isot erot* käsiteltiin aihetta Valtiontalouden tarkastusvirastolta saatujen lukujen valossa. Lisäksi uutisessa on laskettu puolueiden yksittäisten ehdokkaiden vaalirahoituksen yhteenlaskettu kokonaispotti. Tässä listauksessa vihreät mainitaan neljäntenä.

Lisäksi jutussa kerrotaan puolueiden puheenjohtajien henkilökohtaiset vaalirahoitussummat. Vihreiden puheenjohtajan Pekka Haaviston kampanjan hinnaksi mainitaan 26 940 euroa. Perussuomalaisten Jussi Halla-ahon vaalikampanjan budjetti taas on pienin kaikista puheenjohtajista, 307,52 euroa. Tätä verrataan lähinnä SDP:n Antti Rinteeseen, jolla oli puheenjohtajista suurin budjetti, 64 500 euroa. Jutussa ei kuitenkaan luoda juuri minikäänlaista vastakkainasettelua, vaikka puheenjohtajien budjetit ovatkin todella suurella skaalalla, luvut vain ilmoitetaan luettelomaisesti.

Aineistooni kuuluvat uutiset, joita tässä kappaleessa ei analysoitu ovat 3. huhtikuuta julkaistu *Helsingin pormestarit tähyävät lisää valtaa*, 7. huhtikuuta julkaistu *Makkaran ja euron voimalla*, 8. huhtikuuta julkaistu *Vaalipiireissä jaetaan keskustan romahduksen saldoa*, 9. huhtikuuta julkaistu *Sdp:n etumatka kapenee*, 9. huhtikuuta julkaistu *Työllisyyskeinot jäävät vajaiksi* ja 11. huhtikuuta julkaistu *Perhevapaiden isäkiintiö jakaa puolueita*.

4.3 Analyysi puoluejohtajien henkilöhaastatteluista

Helsingin Sanomat toteutti osana eduskuntavaaliuutisointiaan henkilöhaastattelujen sarjan, jossa jokaisen eduskuntapuolueen puheenjohtajasta tehtiin aukeaman kokoinen haastattelu ennen vaaleja. Osana tätä 11 haastattelun sarjaa julkaistiin sekä vihreiden Pekka Haaviston (30.3.2019) että perussuomalaisten Jussi Halla-ahon (4.4.2019) haastattelut. Haaviston haastattelun on kirjoittanut toimittaja Minna Nalbantoglu ja Halla-ahon haastattelun toimittaja Paavo Teittinen.

Haastatteluissa kultakin puheenjohtajalta kysyttiin 15 kysymystä, joista osa oli samoja kaikille puolueenjohtajille, osa liittyi suoraan haastateltavan puolueen linjaan. Lisäksi jutuissa oli faktalaatikko kustakin puolueenjohtajasta. Jutut oli kirjoitettu kysymys-vastaus-muodossa ja haastateltavan vastaukset oli esitetty kokonaisuudessaan sitaateissa. Tämän vuoksi keskityn analyysissäni otsikkoon, ingressiin, faktalaatikkoon sekä kysymysten muotoiluun.

Haaviston ja Halla-ahon haastatteluissa samoja kysymyksiä yhteensä 15 kysymyksestä oli kahdeksan. Näistä yhteisistä kysymyksistä kolme oli lyhyitä kysymyksiä, jotka olivat erillisenä nostona haastattelun toisella sivulla (Miksi olette vihreä/perussuomalainen? Mistä olette ylpeä Suomessa? Mikä on Suomen suurin ongelma?). Loput viisi olivat osana varsinaista kirjoitettua juttua, muiden kysymysten seassa.

Yhteiset kysymykset koskivat ilmastokriisiä, vastikkeetonta perustuloa, hankinnan alla olevia uusia hävittäjiä, julkisten menojen leikkaamista sekä hoivapalveluiden yksityistämistä. Nämä yhteiset kysymykset käsittelevät yleisesti tärkeitä aiheita, jotka ovat myös omalla tavallaan nousseet eduskuntavaalien 2019 tärkeimmiksi kysymyksiksi.

Haastattelujen ohessa olevat faktalaatikat olivat sisällöltään kohtalaisen samanlaiset, mutta eivät identtiset. Haaviston laatikon ensimmäinen kohta kertoo tämän olevan ”61-vuotias, ollut mukana vihreissä aivan alusta asti” kun taas Halla-ahon laatikossa todetaan tämän olevan ”syntynyt 27.4.1971 Tampereella”. Seuraavaksi todetaan Halla-ahon koulutus ja historia politiikassa lyhyesti. Historia kerrataan luettelomaisesti: ”toimi kansanedustajana --”, ”-- siirtyi Euroopan parlamenttiin”, ”-- puheenjohtaja vuoden 2017 kesäkuusta lähtien” jne. Halla-ahon faktalaatikon viimeisessä kohdassa todetaan Halla-aholla olevan ”viisi lasta, joista neljä vaimonsa Hilla Halla-ahon kanssa”.

Haaviston faktalaatikossa tämän poliittinen historia on kirjoitettu hieman kuvailevammin kuin Halla-ahon, jonka laatikon sisältö oli lähinnä toteava. Haaviston kahdesta presidenttiehdokkuudesta kertovaa osiota seuraa lause: ”sai vuonna 2012 miljoona ääntä”. Haaviston kansainvälistä uraa kuvattaessa todetaan tämän muun muassa tehneen ”mittavan kansainvälisen uran” ja ratkoneen konflikteja ”muun muassa Balkanilla, Somaliassa ja Sudanissa”. Seuraavassa kohdassa todetaan vielä Haaviston kansanedustaja- ja ministerikokemus. Vielä viimeisenä kerrotaan Haaviston harrastuksiksi lukeminen, pyöräily ja veneily.

Toteavan ja kuvailevan faktalaatikon ero voi olla vain merkki jutun kirjoittaneen toimittajan omasta tyylistä. Koska jutut ovat kirjoittaneet eri toimittajat, tästä ei mielestäni voi vetää kovin suuria johtopäätöksiä. Yleisellä tasolla voi kuitenkin mielestäni todeta, että kuvaileva tyyli faktalaatikossa tuo haastateltavan lähemmäksi lukijaa, kun taas toteava etäännyttää haastateltavaa lukijasta antamalla tästä hyvin virallisen kuvan.

5 Tutkimuksen tulokset ja johtopäätökset

5.1 Tutkimuksen tulokset

Objektiivisuuden haasteet liittyvät usein juuri siihen, että jokaisella toimittajalla on osaltaan omat subjektiiviset mielipiteensä, oma maailmankatsomuksensa ja varmasti politiikan sarallakin jonkinlainen oma näkemys ja poliittinen kanta. Toimittajan haasteena onkin yrittää jättää omat näkemykset taka-alalle, jos hän pyrkii tuottamaan mahdollisimman objektiivisia juttuja. Kokonaisen lehden tasapuolisuuden onnistumista avittaa tietysti se, että juttuja on kirjoittamassa useita eri toimittajia. Aineistoni 20 uutisen tekemiseen oli osallistunut yhteensä 14 toimittajaa. Osaa uutisista oli ollut kirjoittamassa kaksi tai kolme toimittajaa. Eniten juttuja oli kirjoittanut Pekka Mykkänen, joka oli kirjoittanut 20 jutusta neljä.

Lähes kaikki tutkimuksen aineistoon kuuluneet jutut käsittelivät eduskuntavaaleja todella yleisellä tasolla perehtymättä puolueisiin sen tarkemmin. Usein artikkelit perustuivat jonkinlaiseen laajempaan dataan, kuten vaalitentteihin, gallup tuloksiin tai ehdokkaiden vaalikonevastauksiin. Tästä poikkeuksena oli oikeastaan ainoastaan puheenjohtajahaastattelut, jotka perustuivat lähes kokonaan henkilöhaastatteluihin, jotka oli toteutettu juuri kyseistä juttusarjaa varten. Tämän takia aineistoni uutiset olivatkin lähes yksinomaan koon- teja kaikkien puolueiden tai niiden edustajien käsittelystä.

Tutkimukseni määrällisessä osiossa paljastui, että vaikka vihreät ja perussuomalaiset oli mainittu yhtä monessa uutisessa seurantajaksoni aikana, suuri ero löytyikin siitä, kuinka monta kertaa puolue oli mainittu uutisessa. Perussuomalaiset oli mainittu merkittävästi useammin, jopa 142 kertaa, kun vihreät oli mainittu vain 88 kertaa. Tästä on kuitenkin hankala vetää sen suurempia johtopäätöksiä, sillä mainintojen määrästä ei paljastu niiden konteksti.

Oman analyysini perusteella perussuomalaisille kertyikin mainintoja enemmän oikeastaan sen vuoksi, että aineistoon kuului useita uutisia, joissa käsiteltiin laajempia ilmiöitä perussuomalaisiin liittyen, kuten sitä, että perussuomalaisten menestystä on ollut vaikea ennustaa gallupien perusteella. Kaiken kaikkiaan on vaikea vetää johtopäätöksiä siitä, onko näiden ilmiöiden käsittely ollut perussuomalaisten kannalta positiivista vai negatiivista.

Näiden ilmiöitä käsittelevien juttujen taustalla vaikuttaa varmasti se, että perussuomalaiset nykymuodossaan on puolueena merkittävästi nuorempi verrattuna sekä toiseen esimerkkipuolueeseen vihreisiin kuin muihinkin eduskunnan suurimpiin puolueisiin. Uskon, että

sen takia perussuomalaisiin liittyy monenlaisia uusia ilmiöitä, jotka herättävät myös median kiinnostuksen eri tavalla, kuin perinteiset puolueet. Lisäksi esimerkiksi perussuomalaisten ehdokkaiden johtava asema suurten puolueiden syytetilastossa kasvatti puolueen mainintojen määrää verrattuna vihreisiin.

Muutamissa aineistoni uutisissa nostettiin perussuomalaisista esille asioita, jotka saattavat suurimman osan Helsingin Sanomien lukijakunnan mielestä olla negatiivisia, kuten puolueen rasistisuus tai juuri tämä runsas rikossyytteiden määrä puolueen ehdokkailla. Nämäkin ikävämät asiat oli kaikissa uutisissa joko laitettu jonkin asiantuntijan lainauksiin tai sitten niiden kertomista oli tuettu esimerkiksi tilastoilla tai vaalikonevastauksilla.

Puolueiden ehdokkaiden, lähinnä puheenjohtajien, suoritusta tai ulkoista olemusta esimerkiksi vaalitentteissä arvioitiin sanallisesti vain vähän. Tällaisen sanallisen, toimittajan oman subjektiivisen, arvioinnin puuttuminen vaikuttaa mielestäni oleellisesti siihen, että tuntuuko uutisointi tasapuoliselta. Sanallisessa arviossa toimittajan oma näkemys tulee esiin varmasti vahvemmin kuin sellaisessa arviossa, jonka voi tukea faktoihin, kuten ehdokkaan omiin sanomisiin tai tilastoihin.

5.2 Johtopäätökset

Tutkimusmenetelmää kuvaavassa luvussa nostin esiin Jukka Holmbergin tutkimuksen, jossa hän määritteli, että esitystavan neutraaliuteen vaikuttaa olennaisesti se, ettei toimittaja samaistu tai ota etäisyyttä jutun eri osapuoliin tekstissään. Mielestäni tämä toteutui aineistooni kuuluvissa uutisissa hyvin. Jutut olivat suurimmaksi osaksi luonteeltaan esitteleviä tai kertovia, mutta eivät kanta-aottavia. Toimittajat pysyivät uutisissa etäällä aiheesta eivätkä tuoneet itseään osaksi artikkeleita.

Aineiston analyysin perusteella Helsingin Sanomien eduskuntavaaliuutisointi keväällä 2019 näyttäytyi tasapuolisena. Puheenjohtajahaastattelut olivat mielestäni ainoita aineiston uutisista, joista voisi vetää suoria päätelmiä puolueiden käsittelyn eroista, mutta tässä vertailuun vaikuttaa olennaisesti se, että jutut olivat eri toimittajien kirjoittamia.

Uskon, että se, miten aineistoni uutisia tulkitsee, riippuu todella paljon lukijan omista arvoista. Erityisesti vihreiden ja perussuomalaisten välillä on suuria ideologisia erimielisyyksiä koskien esimerkiksi maahanmuuttoa ja ympäristöasioita. Nämä esimerkkipuolueitani erottavat asiat ovat myös sellaisia, jotka ovat olleet etenkin näiden kevään 2019 vaalien asialistalla todella tiiviisti ajankohtaisuuden vuoksi.

Lukijoille asioiden esille tuominen tai tuomatta jättäminen saattaa näyttäytyä puolueettona. Esimerkiksi perussuomalaisten ehdokkaiden saamien rikossyytteiden esiin tuominen voi jonkun puolueen kannattajan mielestä olla mustamaalausta. Kuitenkin uutisessa, jossa näistä kerrottiin, oli nostettu esiin myös kaikkien muiden puolueiden ehdokkaiden saamien rikossyytteiden määrä tasapuolisesti. Ikävistäkin asioista tulee uutisoida, jos asia ylittää uutiskynnyksen.

Mielestäni oli jopa hieman yllättävää, etteivät esimerkiksi ilmastonmuutosta ja puolueiden ilmastokantoja käsittelevät uutiset onnistuneet nousemaan kovin yleiselle tasolle. Uutiset keskittyivät suorastaan kaavamaiseen puolueiden edustajien sanomisten esimerkiksi ilmastoaiheisissa vaalipaneeleissa luettelemiseen. Uskon, että osittain tämän takia vihreät ei noussut Helsingin Sanomien vaaliuutisoinnissa ainakaan tämän aineiston perusteella kovin näkyväksi ilmastoasioissa. Tämä osaltaan vaikutti perussuomalaisten suurempaan näkyvyyteen ainakin mainintojen perusteella.

Uskon, että se, miksi ihmiset usein mieltävät eri mediat puolueellisiksi, liittyy vahvasti ihmisen omaan ideologiaan. Jos mediasta ei löydy omaa näkemystä tukevaa sisältöä, saataan ajatella, että media lähtökohtaisesti edustaa vastakkaista kantaa. Saattaa olla, että Helsingin Sanomissakin todellisuudessa painotettiin jotain näkökulmaa enemmän kuin toista kevään vaaliuutisoinnissa, mutta sisältö ei ollut uutisellista vaan esimerkiksi pääkirjoitussivulta tai kolumneista löytyvää.

6 Pohdinta

Tässä luvussa pohdin toteuttamani tutkimuksen uskottavuutta ja yleistettävyyttä. Tämän lisäksi arvioin omaa oppimistani opinnäytetyöprosessin aikana sekä aiheita mahdolliselle jatkotutkimukselle aiheeseeni liittyen.

6.1 Tutkimuksen uskottavuus ja yleistettävyys

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012) määrittelee tutkimusetiikan, jota tutkijan tulisi noudattaa, jotta tämän tutkimus olisi uskottava. Tällä tarkoitetaan eettisesti vastuullisten sekä oikeiden toimintatapojen noudattamista tutkimusta tehdessä. Tutkijan tulisi noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä tutkimusta tehdessään.

Itse olen pyrkinyt noudattamaan tätä hyvää tieteellistä käytäntöä olemalla rehellinen ja huolellinen tutkimusta tehdessäni ja siitä raportoidessani. Olen myös soveltanut tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaista tutkimusmenetelmää ja pyrkinyt avoimuuteen tutkimuksen tulosten suhteen. Lisäksi olen kunnioittanut muiden tutkijoiden työtä käyttämällä raportissani asianmukaisia lähdeviitteitä.

Väliverrosen (1998, 33) mukaan tärkeää on, että tutkija tuntee tutkimuksensa aineiston perusteellisesti ja rakentaa tulkintansa siitä ilman erilaisia taustaoletuksia. Tätä lähtökohtaa tutkimukselle korostavat erityisesti aineistolähtöisen teorian edustajat (Väliverrosen 1998, 33). Itse olen perehtynyt aineistooni prosessin aikana erittäin tarkasti sekä pyrkinyt siirtämään omat ideologiset ja poliittiset mielipiteeni täysin taka-alalle tätä tutkimusta toteuttaessa.

Kalkas (1995, Tuomi & Sarajärvi 2018, 153) on todennut, että myös tutkimuksen aiheen valinta on tutkijalta eettinen valinta. Itse olen pyrkinyt johdannossa sekä myöhemmin myös tietoperustassa avaamaan mahdollisimman hyvin tutkimuksen taustoja ja syitä siihen, miksi olen juuri kyseisen aiheen valinnut. Myös tutkimuksen yhteiskunnallista merkittävyyttä olen pyrkinyt avaamaan johdannossani.

Tuomi ja Sarajärvi (2018, 147) nostavat esiin kysymyksen siitä, että laadullisessa tutkimuksessa tutkimuseettiset ongelmat saattaisivat korostua, sillä siinä tiedonhankintakeinot ovat usein vapaamuotoisempia. Laadullisessa tutkimuksessa tutkimuksen luotettavuus kuitenkin paranee, jos tutkija selostaa tutkimuksen toimittamisen tarkasti (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 1997, 227). Tässä opinnäytetyössäni olen pyrkinyt selostamaan tutkimukseni kulun mahdollisimman tarkasti aina aineistonkeruusta analysointivaiheeseen.

Tutkimuksen kulun tarkkuuteen liittyy myös tutkimuksen aikataulun avaaminen. Itse päätin opinnäytetyöni aiheen tammikuussa 2019. Koska eduskuntavaalien aikataulun takia aineistonkeruu tapahtui huhtikuussa, käytin tätä edeltävän ajan kirjallisuuteen perehtymiseen sekä tutkimuksen rajauksen suunnitteluun. Kesän 2019 aikana aloitin aineiston analyysin ja syksyllä 2019 alkoi varsinainen intensiivisempi kirjoitusprosessi. Opinnäytetyöni valmistui lopulta marraskuussa 2019.

Tarkan selostuksen lisäksi olen käyttänyt tutkimukseni toteuttamisessa metodien yhdistämistä. Brannenin määritelmän mukaan metodien yhdistämisellä tarkoitetaan sitä, että tutkimuksessa yhdistetään esimerkiksi määrällisiä ja laadullisia menetelmiä (1928, Hirsjärvi ym. 1997, 228). Metodien yhdistämisestä voidaan käyttää myös termiä monimetodologinen lähestymistapa (Janesick 2000, teoksessa Hirsjärvi ym. 1997, 228).

Tässä tutkimuksessani pääasiallinen tutkimusmetodi oli laadullinen sisällönanalyysi, mutta yhdistin tutkimukseen kuitenkin määrällisen lähestymistavan toteamalla puolueista kirjoitettujen uutisten määrän ja vertasin niitä keskenään. Lisäksi laskin ja vertailin puolueiden mainintojen määrää aineistoni uutisissa. Creswellin (2009, Tuomi & Sarajärvi 2018, 78) mukaan laadullisten ja määrällisten menetelmien yhdistäminen voi luoda parempaa ymmärrystä tutkimusongelmaan kuin vain toinen yksinään.

6.2 Oman oppimisen arviointi

Tehdessäni tätä opinnäytetyötä, koen oppineeni politiikan journalismista valtavan paljon uutta. Poliitiikan journalismi on kuulunut kiinnostuksen kohteisiini jo pitkään, ja politiikan toimittajan ura on ollut mielessäni opintojeni alusta saakka. Siksi aiheeseen tarttuminen myös opinnäytetyössä tuntui luonnolliselta. Opinnäytetyön kirjoittaminen itselle mielenkiintoisesta aiheesta oli mielekästä, sillä näin kiinnostus pitkän työrupeaman aikana ei päässyt herpaantumaan.

Eryteisesti kirjallisiin lähteisiin perehtyminen toi itselleni paljon uutta tietoa aiheesta ja auttoi virittämään tutkimukseen ja sen maailmaan. Oli mielenkiintoista perehtyä entistäkin syvemmin median ja politiikan yhteyteen ja esimerkiksi medioitumisen ilmiöön, joka oli tervinä itselleni uusi.

Koin tarpeelliseksi avata journalismin objektiivisuuden ihannetta ja tavoitetta, jotta opinnäytetyöni merkityksellisyys olisi perusteltua. Tämä avasi itsellenikin uusia ajatuksia liittyen tähän objektiivisuuden ihanteeseen ja kirkasti sitä, miksi itse uskon, että journalismin

tulisi tänäkin päivänä olla niin objektiivista ja tasapuolista, kuin vain on mahdollista. Opin- näytetyöni lähtökohtana oli se, että omasta mielestäni merkittävän median tulisi olla tasa- puolinen, jotta vaalit toteutuisivat mahdollisimman demokraattisesti.

Tasapuolisuuden tutkimus ja aineiston analyysi avasi myös ajatuksia siitä, mikä oikeas- taan luo journalistisessa tuotoksessa vaikutelman tasapuolisuudesta. Koen, että uutisen luotettavuutta nostaa, jos siinä on käytetty moninaisia lähteitä. Olennaista on myös erityi- sesti politiikan journalismissa keskittyä asiakysymyksiin ja jättää pois kokonaan ihmisen persoonan tai ulkomuodon arvostelu, jos se ei ole jollain tavalla olennaista käsiteltävän ai- heen kannalta.

Uutta oppia tuli myös itse tutkimuksen tekemisestä. Oikeastaan minkäänlaisen tutkimuk- sen tekeminen oli itselleni vierasta ennen tätä opinnäytetyöprosessia. Siksi olinkin etenkin alkuvaiheessa todella hakoteillä siitä, mistä koko prosessi kannattaisi edes aloittaa. Mi- nulla oli vahva idea aiheestani, mutta sen jalostaminen tutkimukseksi oli aluksi haastavaa. Tarkempi perehtyminen erilaisiin tutkimusmenetelmiin syvällisemmin olisi voinut nopeut- taan projektin käynnistystä huomattavasti. Loppujen lopuksi koen kuitenkin onnistuneeni tutkimuksen toteuttamisessa niin hyvin, kuin se omalla tietotaidollani oli mahdollista.

Kaiken kaikkiaan koin tämän opinnäytetyöprosessin hyödylliseksi oman oppimisen ja tule- vaisuuden urapolun kannalta. Opinnäytetyöprosessin aikana pääsi ikään kuin uudelleen kertaamaan monia taitoja, joita opiskeluaikana oli karttunut. Lisäksi koin, että oli hyödyllistä urakehityksen kannalta perehtyä sellaiseen aihepiiriin ja maailman, jossa voisi kuvi- tella työskentelevänsä tulevaisuudessa.

6.3 Aiheita jatkotutkimukselle

Tässä opinnäytetyössä tätä mielenkiintoista aihetta pääsi raapaisemaan oikeastaan vain hyvin pintapuolisesti, sillä tutkimuksen laajuus on rajallinen. Median objektiivisuus tutki- musaiheena on omasta mielestäni todella mielenkiintoinen ja aiheen piirissä on suoras- taan loputtomasti mahdollisia tutkimusaiheita.

Tätäkin tutkimusta olisi mahdollista laajentaa tulevaisuudessa esimerkiksi vertailemalla seuraavien vaalien aikana, ovatko tutkimustulokset samankaltaisia. Lisäksi olisi mielen- kiintoista laajentaa tutkimusta yhdestä mediasta useampaan valikoimalla esimerkiksi muu- tamia suuria medioita, joista voisi kerätä ainestoa.

Lisäksi tulokset saattaisivat olla erilaisia, jos päätyisi valikoimaan tarkastelussa olevat puolueet eri tavalla. Yksi mahdollinen jaottelu olisi esimerkiksi hallitus-oppositio-näkökulma. Aihetta voisi myös laajentaa koskemaan kaikkia suuria puolueita tai keskittyä tutki-
maan pieniä puolueita.

Täysin erilaisen näkemyksen saisi varmasti myös ottamalla aineistoon mukaan muutkin kuin uutisjutut. Silloin aihekin olisi täysin erilainen, mutta olisi mielenkiintoista tietää, välit-
tääkö media mielipiteellisillä sivuillaan joitakin ideologisia viestejä, mitkä lehden uutissi-
vuilla eivät näy.

Mielenkiintoista olisi myös perehtyä tarkemmin siihen, miten media vaikuttaa ihmisten po-
liittisiin mielipiteisiin ja mahdollisesti jopa äänestyskäyttäytymiseen. Tätä voisi laajentaa
entisestään koskemaan perinteisen median lisäksi sosiaalista mediaa. Tämä olisi tutki-
musaiheena todella mielenkiintoinen mutta laaja.

7 Lähteet

Blåfield, A. 2014. Loistavat Erkot. Patruunat ja heidän päätoimittajansa. Kustannusosakeyhtiö Otava. Helsinki.

van Dijk, T. A. 1998. Opinions and Ideologies in the Press. Teoksessa Bell, A. & Garrett, P. (toim.). Approaches to media discourse. Blackwell Publishers. Oxford. 21–63.

Drück, H. 2004. Germany. Teoksessa Lange, B-P. & Ward, D. The Media and Elections. A Handbook and Comparative Study. Lawrence Erlbaum Associates Publishers. Mahwah, New Jersey. Luettavissa: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/haaga/detail.action?docID=234217>. Luettu: 8.10.2019. 59–76.

Finlex.fi. Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>. Luettu 3.6.2019.

Finlex.fi. Vaalilaki 2.10.1998/714. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980714>. Luettu 3.6.2019.

Heikkilä, M. 1998. Poliitiikan ja journalismin konsensus. Teoksessa Kantola, A. & Mörä, T. Journalismia! Journalismia? WSOY. Porvoo. 67–81.

Helsingin Sanomat. Periaatelinja. Luettavissa: <https://www.hs.fi/periaatelinja/>. Luettu 5.5.2019.

Herkman, J. 2011. Poliitikka ja mediajulkisuus. Vastapaino. Tampere.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. Tutki ja kirjoita. 1997. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Holmberg J. 2004. Etusivun politiikkaa. Yhteiskunnallisten toimijoiden representointi suomalaisissa sanomalehtiutisissa 1987–2003. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä. Luettavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/13406/9513920380.pdf?se>. Luettu 6.6.2019.

Isotalus, P. 2017. Mediapoliitikko. Gaudeamus. Helsinki.

Jaakkola, M. 2013. Hyvä journalismi. Käytännön opas kirjoittajalle. Kansanvalitusseura. Vantaa.

Kunelius, R. 2003. Viestinnän vallassa. Johdatus joukkoviestinnän kysymyksiin. WSOY. Helsinki.

Kunelius, R. & Noppari, E. & Reunanen, E. 2010. Media vallan verkoissa. Tampereen yliopisto. Tampere. Luettavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/65414/978-951-44-8070-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu 9.10.2019.

Kuutti, H. 2012. Mediasanasto. MediaDoc. Jyväskylä.

Kuutti, H. (toim.). 2015. Todenmukainen journalismi. Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitos. Jyväskylä.

Lange, B-P. 2004. Media and Elections: Some Reflections and Recommendations. Teoksessa Lange B-P. & Ward, D. The Media and Elections. A Handbook and Comparative Study. Lawrence Erlbaum Associates Publishers. Mahwah, New Jersey. Luettavissa: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/haaga/detail.action?docID=234217>. Luettu: 8.10.2019. 203–232.

Lange, B-P. & Ward, D. 2004. The Media and Elections. A Handbook and Comparative Study. Lawrence Erlbaum Associates Publishers. Mahwah, New Jersey. Luettavissa: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/haaga/detail.action?docID=234217>. Luettu: 8.10.2019.

Lehtinen, A. P. 2016. Journalismin objektiivisuus. Pragmaattinen tietokäsitys ja relativismin haaste moniarvoisessa maailmassa. Valtiotieteellisen tiedekunnan julkaisuja 15. UniGRAFIA. Helsinki.

Limnell, J. 7.10.2017. Informaatiovaikuttaminen vaaleissa. IL Blogit. Yhteiskunta. Jarno Limnell. Luettavissa: <https://blogit.iltalehti.fi/jarno-limnell/2017/10/07/informaatiovaikuttaminen-vaaleissa/>. Luettu: 23.10.2019.

Media Audit Finland 2017. LT ja JT Tarkastustilasto 2017. Luettavissa: <http://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2018/06/LTtilasto2017-1.pdf>. Luettu 22.3.2019.

Mäntylä, J. 2008. Journalistin etiikka. Gaudeamus. Helsinki.

Niemi, M. K. 2018. Puolue siinä missä muutkin? Miten pohjoismaiset toimittajat arvioivat populismia käsittelevää journalismia. Teoksessa Niemi, M. K. & Houni, T. (toim.). Media & Populismi. Työkaluja kriittiseen journalismiin. Vastapaino. Tampere. 80–118.

Nurmi, L. 2017. Perussuomalaisten hajoamisen historia. Into Kustannus Oy. Helsinki.

Pernaa, V. & Railo, E. 2012. Mediapeliä – taas kerran. Teoksessa Johanna Vehkoo (toim.). Journalismikritiikin vuosikirja 2012. COMET – Journalismin, viestinnän ja median-tutkimuskeskus. Tampere. 32–42.

Perussuomalaiset Rp. Periaateohjelma 19.10.2018. Luettavissa: <https://www.perussuomalaiset.fi/wp-content/uploads/2018/10/periaateohjelma.pdf>. Luettu 4.5.2019.

Pitkänen, V. 2009. Poliitiikan journalismin yhteiskunnallinen tehtävä. Teoksessa Pernaa, V. & Niemi, M. K. & Pitkänen, V. (toim.). Poliitiikan journalismin tila Suomessa. Kirja-Aurora. Turku. 79–108.

Päivälehdien arkisto. 2012. Helsingin Sanomien historiikki. SlideShare-esitys. Luettavissa: <https://www.slideshare.net/paivalehdenarkisto/paivalehti-helsinginsanomat>. Luettu 22.3.2019.

Railo, E. 2009. Puolitoista vuotta politiikan uutisia. Teoksessa Pernaa, V. & Niemi, M. K. & Pitkänen, V. (toim.). Poliitiikan journalismin tila Suomessa. Kirja-Aurora. Turku. 17–31.

Sanoma. Utismedia. Helsingin Sanomat. Luettavissa: <https://media.sanoma.fi/mediatyleisot/utismedia/helsingin-sanomat>. Luettu 14.10.2019.

Seppänen, J. & Väliverronen, E. 2013. Mediayhteiskunta. Vastapaino. Tampere.

Suomen tietotoimisto. STT:n tyylikirja. Uutiskriteerit. Luettavissa: <https://stt.fi/tyylikirja/idea-asta-jutuksi/uutiskriteerit-ja-uutiskynnys/uutiskriteerit/#>. Luettu 23.10.2019.

Suomen tietotoimisto. STT:n vaaliteesit 2019. Luettavissa: <https://stt.fi/sttn-vaaliteesit-eduskuntavaalit-2019/>. Luettu 4.6.2019.

Tarasti, L. & Jääskeläinen, A. 2014. Vaali- ja puoluelainsäädäntö. Edita. Helsinki.

Tilastokeskus. Vaalit. Luettavissa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/vaa.html>. Luettu 16.9.2019.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Luettavissa: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. Luettu 30.11.2019.

Vaalit.fi. Eduskuntavaalit. Luettavissa: <https://vaalit.fi/eduskuntavaalit>. Luettu 1.10.2019.

Vihreät.fi. Vihreiden eduskuntavaaliohjelma 2019. Luettavissa: <https://www.vihreat.fi/sites/default/files/attachments/page/88e088a4-f019-4bec-8329-8636e5553f5c/eduskuntavaaliohjelma2019.pdf>. Luettu 14.10.2019.

Vihreät.fi. Historia. Luettavissa: <https://www.vihreat.fi/asiat/tietoa-vihreista/historia>. Luettu 4.5.2019.

Vihreät.fi. Vihreä politiikka. Luettavissa: <https://www.vihreat.fi/asiat/vihrea-politiikka>. Luettu 12.6.2019.

Väliverronen, E. 1998. Mediatekstistä tulkintaan. Teoksessa Kantola, A. & Moring, I. & Väliverronen, E. (toim.). Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus. Tampere. 13–39.

Väliverronen, J. & Kunelius, R. 2009. Poliitiikan journalismi medioitumisen aikakaudella. Teoksessa Väliverronen, E. (toim.). Journalismi murroksessa. Gaudeamus. Helsinki. 225–247.

8 Liitteet

Liite 1. Tutkimuksen aineiston uutiset

Tutkimuksen aineiston muodostaviin artikkeleihin voi tutustua Helsingin Sanomien verkkosivuilla kohdassa näköislehdet. Sivun osoite on <https://www.hs.fi/lehdet>.

- "En pitäisi näitä suurina leikkauslistojen vaaleina" (30.3.2019)
- Haaviston vetovoima omaa luokkaansa (1.4.2019)
- Uudenmaan kärjessä naiskaksikko (1.4.2019)
- Helsingin pormestarit tähyävät lisää valtaa (3.4.2019)
- Tavoitteet ja keinot kaukana toisistaan (3.4.2019)
- Lentojen biovelvoite saa kannatusta (4.4.2019)
- "Koulutusjärjestelmä on tietynlaisessa kriisissä" (4.4.2019)
- Kouvolassa kilpaillaan duunarien äänistä (6.4.2019)
- Sadat eduskuntaan pyrkivät olleet syytteessä rikoksista (7.4.2019)
- Makkaran ja euron voimalla (7.4.2019)
- Vaalipiireissä jaetaan keskustan romahduksen satoa (8.4.2019)
- Sdp:n etumatka kapenee (9.4.2019)
- Työllisyyskeinot jäävät vajaiksi (9.4.2019)
- Nato-optio kuumensi vaalikenttiä (10.4.2019)
- Perhevapaiden isäkiintiö jakaa puolueita (11.4.2019)
- Rinne ja demarikenttä eri mieltä ammattiliittojen veto-oikeudesta (11.4.2019)
- Gallupit povaavat hyvin vaalitulosta (12.4.2019)
- Palautusta odottavien kohtelu puhututti tentissä (13.4.2019)
- Samankielisyys on vaaleissa ykkösominaisuus (14.4.2019)
- Puheenjohtajien vaalibudjeteissa isot erot (14.4.2019)

Liite 2. Puolueiden maininnat aineiston uutisissa

PÄIVÄMÄÄRÄ	OTSIKKO	VIHREÄT	PERUSSUOMALAISET
30.3.2019	"En pitäisi näitä suurina leikkauslistojen vaaleina"	15	0
1.4.2019	Haaviston vetovoima omaa luokkaansa	11	4
1.4.2019	Uudenmaan kärjessä naiskaksikko	8	1
3.4.2019	Helsingin pormestarit tähyävät lisää valtaa	1	0
3.4.2019	Tavoitteet ja keinot kaukana toisistaan	17	4
4.4.2019	Lentojen biovelvoite saa kannatusta	9	6
4.4.2019	"Koulutusjärjestelmä on tietynlaisessa kriisissä"	0	8
6.4.2019	Kouvolassa kilpaillaan duunarien äänistä	0	32
7.4.2019	Sadat eduskuntaan pyrkivät olleet syytteessä rikoksista	2	11
7.4.2019	Makkaran ja euron voimalla	1	4
8.4.2019	Vaalipiireissä jaetaan keskustan romahduksen satoa	13	24
9.4.2019	Sdp:n etumatka kapenee	5	8
9.4.2019	Työllisyyskeinot jäävät vajaiksi	1	1
10.4.2019	Nato-optio kuumensi vaalikenttiä	3	3
11.4.2019	Perhevapaiden isäkiintiö jakaa puolueita	6	4
11.4.2019	Rinne ja demarikenttä eri mieltä ammattiliittojen veto-oikeudesta	1	8
12.4.2019	Gallupit povaavat hyvin vaalitulosta	1	16
13.4.2019	Palautusta odottavien kohtelu puhuttu tentissä	1	2
14.4.2019	Puheenjohtajien vaalibudjeteissa isot erot	2	1
14.4.2019	Samanmielisyys on vaaleissa ykkösominaisuus	6	5
		88	142